

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΤΑΘΕ/01/2017

Έλεγχος Τμήματος Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών
για το έτος 2016

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:
ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

15 Δεκεμβρίου 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη	1
A. Εισαγωγή.....	3
B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	5
Γ. Ευρήματα που προέκυψαν από τον ετήσιο έλεγχο του ΤΑΘΕ για το έτος που έληξε στις 31.12.2016.....	7
1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Θάλασσα 2014-2020».....	7
2. Εκτέλεση Προϋπολογισμού.....	7
3. Ηλεκτρονική καταχώριση και αναφορά αλιευτικών δραστηριοτήτων.....	8
4. Έκδοση αδειών αλιείας και είσπραξη τελών.....	10
5. Επιθεωρήσεις μονάδων υδατοκαλλιέργειας.....	12
6. Ελλιμενισμός σκαφών στα αλιευτικά καταφύγια.....	13
7. Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου που λειτουργεί στην ξηρά.....	16
8. Παραβάσεις και ποινές.....	19
9. Ηλεκτρονικά συστήματα ελέγχου αλιείας.....	23
10. Χρήση περιπτέρου στο αλιευτικό καταφύγιο Παραλιμνίου.....	23
11. Προσέλευση/αναχώρηση υπαλλήλων.....	24
12. Είσπραξεις.....	27
13. Είσπραξεις στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη.....	30
14. Καθυστερημένα Έσοδα.....	31
15. Διάφορα προγράμματα.....	33
16. Ενοίκια.....	34
17. Δαπάνες.....	37
17.1 Μίσθωμα για ελλιμενισμό σκαφών.....	37
17.2 Βελτίωση άλλων οικοδομικών έργων.....	39
17.3 Συντήρηση σκαφών.....	40
17.4 Αγορά δευτερευόντων μηχανημάτων και εξοπλισμού.....	41
17.5 Κονδύλι Αγοράς Υπηρεσιών αρ. 0312200583.....	42
17.6 Βελτίωση Καταφυγίων Αλιείας.....	43
18. Γενικός Λογαριασμός Καταθέσεων και Λογαριασμοί Προκαταβολών.....	44
19. Τήρηση μητρώου κινητής περιουσίας.....	45
20. Μητρώο προσφορών και συμβολαίων.....	45
21. Αρχείο.....	46
22. Οι περί Αλιείας Νόμοι και Κανονισμοί.....	46
Δ. Ευρήματα που προέκυψαν από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης.....	47
1. Καταστροφή φωλεών χελωνών στην παραλία «Πόλις-Γιαλιά».....	47
2. Χωματουργικές εργασίες και κατασκευή εξέδρας στην παραλία Ασπρόκρεμμου.....	47

Σύνοψη

Στο πλαίσιο των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε οικονομικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης στο Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών για το έτος που έληξε στις 31.12.2016. Η Ειδική Έκθεση περιλαμβάνει επίσης ευρήματα από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης, τα οποία προέκυψαν από καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία και από αυτεπάγγελτους ελέγχους της Υπηρεσίας. Τα σημαντικότερα ευρήματα των ελέγχων αφορούν στα εξής:

- Σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων για τις εκφορτώσεις αλιευτικών προϊόντων που υποβλήθηκαν από τους πλοiάρχους αλιευτικών σκαφών και των δελτίων πωλήσεων αλιευτικών προϊόντων που υποβλήθηκαν από τους εγγεγραμμένους αγοραστής αλιευτικών προϊόντων κατά το 2016.
- Μη τήρηση διάφανων διαδικασιών και καταγραφή όλων των αποφάσεων που λαμβάνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας παραχώρησης αδειών αλιείας.
- Σημαντική καθυστέρηση στην έκδοση αδειών αλιείας, με τη μεγαλύτερη να αφορά μέχρι και 19 μήνες από την ημερομηνία καταβολή του τέλους.
- Επαναξιολόγηση της αδειοδότησης δύο ιχθυοτροφείων πάχυνσης που έπαυσαν να δραστηριοποιούνται, κατά τα 12 τελευταία έτη το ένα και οκτώ το άλλο.
- Αδυναμίες στη διαδικασία παραχώρησης θέσεων ελλιμενισμού σε αλιευτικά καταφύγια, όπως η κατ' εξαίρεση παραχώρηση θέσεων ελλιμενισμού σε μη επαγγελματικά σκάφη χωρίς επαρκή τεκμηρίωση της απόφασης, μη τεκμηριωμένες απαλλαγές ιδιοκτητών σκαφών από την καταβολή τελών ελλιμενισμού, μη προώθηση ενεργειών για είσπραξη καθυστερημένων τελών ελλιμενισμού.
- Έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας χερσαίου ιχθυοτροφείου που δεν κατέχει πολεοδομική άδεια.
- Αδυναμίες στις διαδικασίες ελέγχου από τους επιθεωρητές του Τμήματος και στην ισόνομη επιβολή προστίμων και μορίων παράβασης.
- Αποτελεσματικότητα των επιτόπιων ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα στα πλαίσια υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Θάλασσα 2014-2020».
- Καθυστέρηση στην προώθηση αποτελεσματικών αποφάσεων και ενεργειών για την αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας του περιπτέρου στο αλιευτικό καταφύγιο Παραλιμνίου, με αποτέλεσμα να ελλοχεύει κίνδυνος καταβολής αποζημιώσεων,
- Αδυναμίες στην καταγραφή του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού των Επαρχιακών Γραφείων του Τμήματος.
- Αδυναμίες και παραλείψεις κατά την επιθεώρηση μετρητών και περιστατικό πιθανής διάπραξης αδικήματος από εισπράκτορα του Τμήματος.
- Μη επαρκής διερεύνηση περιστατικού σε σχέση με την έγκαιρη κατάθεση των εισπράξεων του Ερευνητικού Σταθμού Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη.
- Μεγάλη ανοχή από μέρους του Τμήματος, σε σχέση με την ανάκτηση των καθυστερημένων εσόδων από συγκεκριμένη εταιρεία, γεγονός που αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την ανάκτησή τους.

- Μη εξασφάλιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 10 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου, για ενοικιαζόμενα κτίρια από το Τμήμα.
- Μετακύληση οικονομικής υποχρέωσης που αφορούσε στο μίσθωμα για ελλιμενισμό σκαφών ύψους €103.473, στα επόμενα τέσσερα έτη.

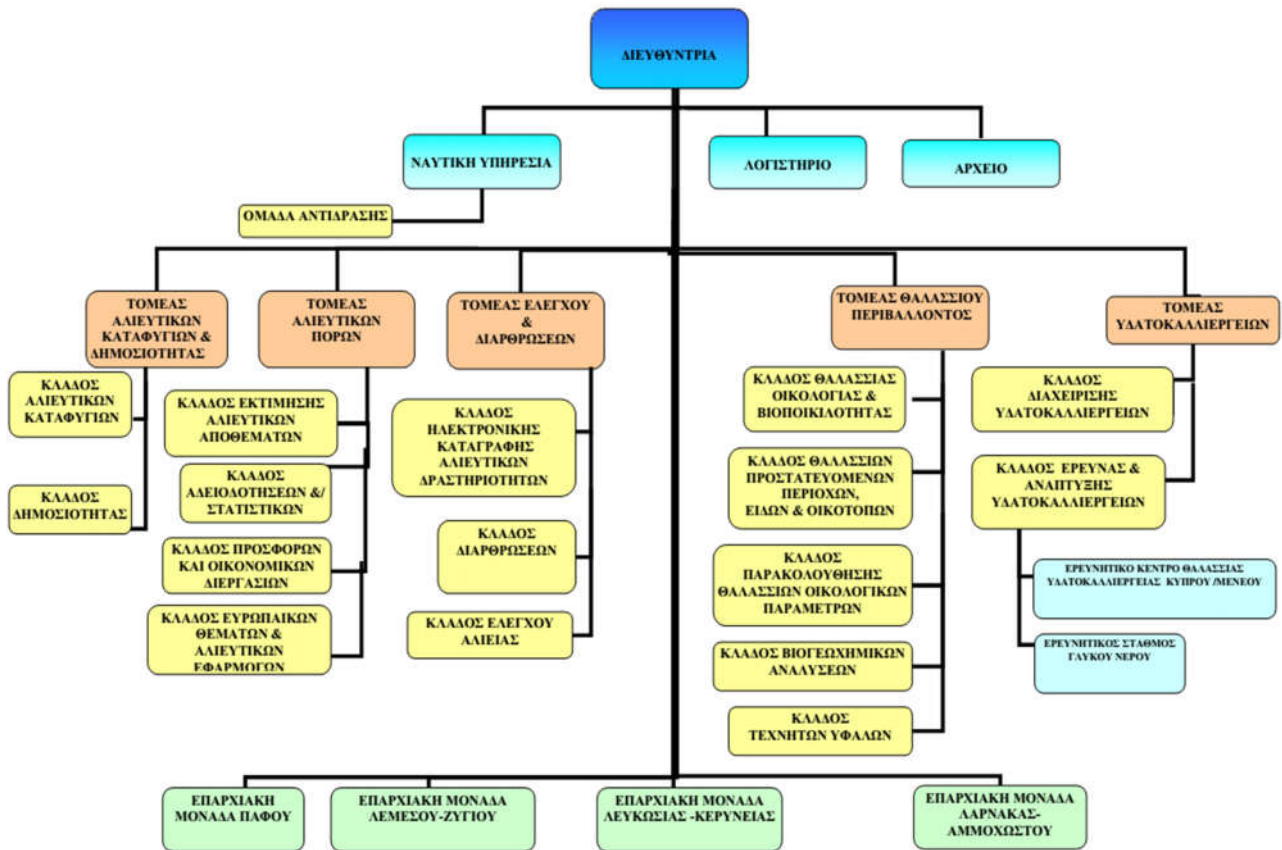
Τα πορίσματα των ελέγχων, μαζί με τις εισηγήσεις μας, κοινοποιήθηκαν με επιστολές μας στο Τμήμα για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

A. Εισαγωγή.

Το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών (ΤΑΘΕ) υπάγεται στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ) και αποτελείται από τη Διεύθυνση, τις Επαρχιακές Μονάδες, τη Ναυτική Υπηρεσία καθώς και μία σειρά από Τομείς, όπως παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Τομέας Αλιευτικών Καταφυγίων και Δημοσιότητας
- Τομέας Αλιευτικών Πόρων
- Τομέας Ελέγχου και Αναδιάρθρωσεων
- Τομέας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος
- Τομέας Υδατοκαλλιεργειών

Σύμφωνα με διάγραμμα που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος η οργανωτική του δομή παρουσιάζει την πιο κάτω εικόνα:

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2018 του Υπουργείου ΓΑΑΠ, οι στρατηγικές επιδιώξεις, στόχοι και σχετικές δραστηριότητες του ΤΑΘΕ είναι οι ακόλουθοι:

► **Αειφόρος διαχείριση αλιείας:**

- Παροχή επιστημονικής συμβουλής για τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων.
- Εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης της προσαρμογής, περιλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης των αλιευτικών στόλων, για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των πόρων σύμφωνα με την κοινή αλιευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Εφαρμογή μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών στόλων και στήριξη του τομέα της αλιείας.
- Αναβάθμιση και διασφάλιση κατάλληλων αλιευτικών υποδομών.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου για τήρηση των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

► **Αειφόρος ανάπτυξη και προώθηση της υδατοκαλλιέργειας στα πλαίσια της στρατηγικής για τη Γαλάζια Ανάπτυξη και της κοινής αλιευτικής πολιτικής:**

- Σχέδια και επιδοτήσεις για τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.
- Κατασκευή νέων συλλογικών υποδομών.
- Διαχείριση δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας για την προώθηση της Γαλάζιας Ανάπτυξης.
- Προώθηση έρευνας στην υδατοκαλλιέργεια.

► **Προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος:**

- Μελέτες και παρακολούθηση των θαλάσσιων υδάτων μέχρι την ΑΟΖ, σύμφωνα με τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις.
- Διαχείριση και παρακολούθηση θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.
- Δημιουργία τεχνητών υφάλων συμβάλλοντας μεταξύ άλλων στη στρατηγική για τη Γαλάζια Ανάπτυξη.
- Επιθεώρηση και καταπολέμηση της ρύπανσης από πετρελαιοειδή.

► **Βελτίωση παράκτιων περιοχών με τοπική συμμετοχή:**

- Προπαρασκευαστική υποστήριξη για την ανάπτυξη Τοπικών Ομάδων Δράσης Αλιείας (ΤΟΔΑ)
- Εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης των ΤΟΔΑ

Ευχαριστούμε το ΤΑΘΕ για την άμεση ανταπόκρισή του και την υποβολή στοιχείων, καθώς και σχολίων και απόψεων επί του προσχεδίου της Έκθεσης που τους είχε σταλεί. Ομοίως ευχαριστούμε το Υπουργείο ΓΑΑΠ για τα δικά του σχόλια και απόψεις.

B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.

Σκοπός του ελέγχου.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους τόπους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται δια νόμου.

Μεθοδολογία.

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ISSAI 100 - Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου για τον Δημόσιο Τομέα
- ISSAI 200 – Θεμελιώδεις Αρχές Οικονομικού Ελέγχου
- ISSAI 400 – Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 200, οι οικονομικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων στοχεύουν στη βελτίωση του βαθμού εμπιστοσύνης των χρηστών οικονομικών καταστάσεων σε αυτές τις καταστάσεις, μέσω της έκφρασης ελεγκτικής γνώμης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί, από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με ένα εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή παρέχουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα, σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διενεργούνται αξιολογώντας κατά πόσο οι

δραστηριότητες, οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές και οι πληροφορίες συμμορφώνονται, από κάθε ουσιώδη άποψη, με τις αρχές που διέπουν την ελεγχόμενη οντότητα.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από το ΤΑΘΕ, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και το προσωπικό του Τμήματος.

Η λήψη των απαραίτητων, για τον έλεγχο, στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, ο οποίος παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Τα αρχικά συμπεράσματα της μελέτης διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στο ΤΑΘΕ και οι απόψεις της Διεύθυνσης του Τμήματος ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα έκθεση.

Ομάδα Ελέγχου. Την ομάδα ελέγχου αποτέλεσαν οι:

Άκης Κίκας - Ανώτερος Πρώτος Ελεγκτής

Ρένα Χαριλάου - Πρώτος Ελεγκτής Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών

Λιάνα Καζέπη - Λειτουργός Ελέγχου Α'

Αναστασία Νεοκλέους - Λειτουργός Ελέγχου

Γ. Ευρήματα που προέκυψαν από τον ετήσιο έλεγχο του ΤΑΘΕ για το έτος που έληξε στις 31.12.2016.

1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Θάλασσα 2014-2020».

Στις 2.7.2015 εγκρίθηκε το ΕΠ «Θάλασσα 2014-2020», το οποίο θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, με συνολικό Προϋπολογισμό περίπου €52,6 εκ. που κατανέμεται σε 6 άξονες προτεραιότητας. Το ποσοστό της κοινοτικής συμμετοχής ανέρχεται σε 75,49% του συνολικού ποσού της δημόσιας δαπάνης και το υπόλοιπό 24,51% θα διατεθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία, ως εθνική συμμετοχή.

Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το Τμήμα, στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος, συγκεντρωτικά, από την έναρξή του μέχρι το τέλος του 2016 εκδόθηκαν 6 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, με προϋπολογισμό €7,6εκ., ποσό που αντιστοιχεί στο 14,4% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος. Εντάχθηκαν 408 έργα συνολικού προϋπολογισμού €4.875.109, ποσό που αντιστοιχεί στο 9,3% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος. Μέχρι το τέλος του 2016 πραγματοποιήθηκαν δαπάνες ύψους €2.996.716, καλύπτοντας έτσι το 5,7% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος.

2. Εκτέλεση Προϋπολογισμού.

Στον Προϋπολογισμό του 2016 εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους €4.789.843 και κατόπιν μεταφοράς πιστώσεων ύψους €1.209.783 από την εγκεκριμένη πρόνοια του Κεφαλαίου και Άρθρου 19.01.71.05.852 «Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης - Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους – Διαρθρωτικά Προγράμματα και Σχέδια» για την υλοποίηση του ΕΠ «Θάλασσα 2014–2020», ο αναθεωρημένος Προϋπολογισμός ανήλθε στα €5.999.626. Έγιναν επίσης ανακατανομές πιστώσεων ύψους €77.000 από εξοικονομήσεις άρθρων σε άλλα άρθρα του Προϋπολογισμού του ίδιου του Τμήματος.

Οι πραγματικές δαπάνες για το έτος 2016 ανήλθαν στα €4.506.864, δηλαδή παρέμεινε αδαπάνητο ποσό ύψους €1.492.762 ή ποσοστό ύψους 24,9% από το οποίο ποσό ύψους €594.022 αφορά στην μη υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω του ΕΠ Θάλασσα 2014–2020. Αδαπάνητα ποσά παρατηρούνται κυρίως στα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο		Αρχικός Προϋπολ. €	Πρόσθετες πιστώσεις €	Τελικός Προϋπολ. €	Πραγματικές δαπάνες €	Αδαπάνητα ποσά €
05.71.199	Χρηματοδότηση στον τομέα της αλιείας	10	450.000	450.010	0	450.010
08.12.781	Κατασκευή καταφυγίων αλιείας	180.000	0	180.000	0	180.000
07.71.503	Αγορά αλιευτικού εξοπλισμού	10	166.000	166.010	60.879	105.131
03.00.583	Αγορά υπηρεσιών	173.612	0	173.612	69.791	103.821

Επίσης εξοικονομήσεις παρατηρούνται και στα πιο κάτω άρθρα λειτουργικών δαπανών των Κεντρικών γραφείων. Εκ πρώτης όψεως, λαμβάνοντας υπόψη και τις πραγματικές δαπάνες του έτους 2015, αυτό φαίνεται να οφείλεται στην περίληψη υπερβολικών προνοιών στον Προϋπολογισμό του έτους.

Άρθρο		Αρχικός/Τελικός Προϋπολογισμός 2016	Πραγματικές δαπάνες 2016	Αδαπάνητα ποσά 2016	Πραγματικές δαπάνες 2015
		€	€	€	€
03.022	Τηλεφωνικά τέλη και τηλεγραφήματα	96.820	73.223	23.597	77.450
03.023	Φωτισμός θέρμανση και καύσιμα	81.780	47.082	34.698	52.105
03.025	Ενοίκια	278.522	242.300	36.222	200.660

Σύσταση: Η ετοιμασία του Προϋπολογισμού θα πρέπει να γίνεται στη βάση των πραγματικών αναγκών του Τμήματος, να αποφεύγονται υπερβολικές πρόνοιες και να προωθούνται έγκαιρες ενέργειες για την καλύτερη υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του ΕΠ «Θάλασσα 2014 -2020».

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι η σύσταση μας θα υιοθετηθεί καθώς επίσης ότι η ετοιμασία του Προϋπολογισμού γίνεται στη βάση των πραγματικών αναγκών και λαμβάνονται έγκαιρες ενέργειες, στα μέτρα που αυτά εξαρτώνται από το Τμήμα, για την καλύτερη υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του ΕΠ «Θάλασσα 2014-2020».

3. Ηλεκτρονική καταχώριση και αναφορά αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Γενικά. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15, 22 και 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009 περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής, οι πλοίαρχοι κοινοτικών αλιευτικών σκαφών καταγράφουν με ηλεκτρονικά μέσα και διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στην αρμόδια Αρχή τα δεδομένα που καθορίζονται για το ημερολόγιο αλιείας και τις δηλώσεις μεταφόρτωσης και εκφόρτωσης. Επίσης, οι εγκεκριμένοι, από την αρμόδια Αρχή, αγοραστές αλιευτικών προϊόντων, καταγράφουν και διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στην αρμόδια Αρχή τα δεδομένα που ο Κανονισμός καθορίζει για τα δελτία πώλησης αλιευτικών προϊόντων.

Το Τμήμα τηρεί ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης, αναφοράς, επεξεργασίας, αποθήκευσης και διαβίβασης δεδομένων σχετικά με τις αλιευτικές δραστηριότητες, το οποίο χρησιμοποιείται από τους πλοίαρχους αλιευτικών σκαφών, τα οποία πληρούν τα κριτήρια υποχρεωτικής διαβίβασης ηλεκτρονικών δεδομένων και από εγγεγραμμένους αγοραστές αλιευτικών προϊόντων. Παράλληλα, το Τμήμα προβαίνει στην καταχώριση στοιχείων πωλήσεων από αλιείς, οι οποίοι χρησιμοποιούν σκάφη που δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες του Κανονισμού για υποχρεωτική ηλεκτρονική διαβίβαση δεδομένων, τα οποία εξασφαλίζονται από τα δελτία πώλησης που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι αγοραστές.

(α) Για σκοπούς εξακρίβωσης της ορθότητας των υποβληθέντων στοιχείων αντιπαραβάλαμε τα στοιχεία που υπέβαλαν οι πλοίαρχοι αλιευτικών σκαφών και οι εγγεγραμμένοι αγοραστές κατά το 2016. Από τον έλεγχο διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Εντοπίστηκαν αλιευτικά σκάφη, για τα οποία οι συνολικές δηλωθείσες ποσότητες αγοράς για το 2016 παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με τις αναφερόμενες, στις δηλώσεις εκφορτώσεων, ποσότητες αλιευμάτων για την ίδια περίοδο. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι οι συνολικές δηλωθείσες ποσότητες αγοράς για τα αλιευτικά σκάφη με αρ. CYP000000792, CYP000000789 και CYP000001568 διέφεραν κατά 17.174, 13.080 και 35.201 κιλά, αντίστοιχα, σε σχέση με τις αναφερόμενες, στις δηλώσεις εκφορτώσεων, ποσότητες αλιευμάτων. Τα στοιχεία αυτά εγείρουν αμφιβολίες ως προς την

ορθότητα των δεδομένων που υποβάλλονται από τους αλιείς ή/και τους εγγεγραμμένους αγοραστές. Επισημαίνεται ότι όλες οι περιπτώσεις σκαφών που εντοπίστηκαν στα πλαίσια του πιο πάνω ελέγχου μας, αποτέλεσαν, κατά το 2016 και αντικείμενο διασταυρούμενου ελέγχου ηλεκτρονικών στοιχείων από το Τμήμα, κατά τη διενέργεια των οποίων εντοπίστηκαν, ασυνέπειες μεταξύ των εκφορτώσεων και των πωλήσεων στα αντίστοιχα δελτία.

Σύσταση: Δεδομένου του ενδεχομένου επιπτώσεων των πιο πάνω δεδομένων στην ορθότητα των δηλώσεων εισοδημάτων που υποβάλλονται στο Τμήμα Φορολογίας, εισηγηθήκαμε όπως οι περιπτώσεις σημαντικών ασυνεπειών προωθούνται, κατά την κρίση του Τμήματος, στο Τμήμα Φορολογίας για διερεύνηση στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του.

- (ii) Διαπιστώθηκαν αλιευτικά σκάφη, για τα οποία δεν εντοπίστηκαν στοιχεία πωλήσεων σε σχέση με τις ποσότητες εκφορτώσεων που δήλωσαν κατά το 2016. Αναφέρουμε ενδεικτικά ότι για τα αλιευτικά σκάφη με αρ. CYP00000273, CYP00000519 και CYP00000624 δεν εντοπίστηκαν στοιχεία πωλήσεων για τις ποσότητες 2.234, 6.544 και 3.078 κιλών αλιευμάτων, αντίστοιχα, που εκφορτώθηκαν κατά το 2016.
- (iii) Διαπιστώθηκαν αλιευτικά σκάφη, για τα οποία δεν εντοπίστηκαν στοιχεία εκφορτώσεων για τις ποσότητες πωλήσεων που δήλωσαν οι εγγεγραμμένοι αγοραστές κατά το 2016. Αναφέρουμε ενδεικτικά ότι για τα αλιευτικά σκάφη με αρ. CYP00000799 και CYP00001527 δεν εντοπίστηκαν στοιχεία εκφορτώσεων για τις ποσότητες 27.155 και 1.125 κιλών αλιευμάτων, αντίστοιχα, που αγοράστηκαν κατά το 2016.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να διερευνήσει τις διαπιστωθείσες περιπτώσεις και να μας πληροφορήσει για τα ευρήματά του. Επισημάναμε ότι πέραν της ανάγκης συμμόρφωσης με την κοινοτική νομοθεσία, δεδομένης της σημασίας των δεδομένων του συστήματος για την παρακολούθηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στα χωρικά ύδατα της Δημοκρατίας, την αξιολόγηση της πίεσης στα αλιευτικά αποθέματα, καθώς και την καταβολή ενισχύσεων στους αλιείς, θεωρούμε ότι το Τμήμα θα πρέπει να επιδιώκει την ορθότητα των υποβληθέντων δεδομένων με τη λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων στις περιπτώσεις εντοπισμού παρατυπιών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί και να διερευνηθούν οι διαπιστωθείσες περιπτώσεις.

(β) Δεν κατέστη δυνατή η εξακρίβωση της λήψης μέτρων εναντίον όλων των παρανομούντων πλοιάρχων/ σκαφών που εντοπίζει το Τμήμα κατά τη διενέργεια των διασταυρούμενων ελέγχων που διενεργεί για το λόγο ότι ο κατάλογος με τα αποτελέσματα των διασταυρούμενων ελέγχων δεν παρέχει πληροφόρηση αναφορικά με τα μέτρα που λήφθηκαν στις περιπτώσεις διαπίστωσης παρατυπιών. Διαπιστώσαμε επίσης ότι, δεν ασκείται οποιαδήποτε εποπτεία στους Επιθεωρητές των Επαρχιακών Μονάδων αναφορικά με την υποχρέωσή τους να διεκπεραιώσουν τις υπό αναφορά καταγγελίες σύμφωνα με την ενδεδειγμένη διαδικασία και χρονικά πλαίσια.

Σύσταση: Για να καθίσταται δυνατή η εξακρίβωση λήψης μέτρων εναντίον όλων των παρανομούντων, αλλά και για σκοπούς παρακολούθησης των εν λόγω περιπτώσεων που τυγχάνουν χειρισμού από τους Επιθεωρητές των Επαρχιακών Μονάδων, θα πρέπει να καταγράφονται στο σχετικό μητρώο διασταυρούμενων ελέγχων τα μέτρα που λαμβάνονται εναντίον των παρανομούντων, η ημερομηνία καθορισμού της ποινής και ο αρμόδιος Επιθεωρητής που χειρίζεται την υπόθεση. Η παρακολούθηση των υποθέσεων πρέπει να γίνεται από τους Προϊσταμένους των Επαρχιακών Μονάδων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί.

4. Έκδοση αδειών αλιείας και είσπραξη τελών.

(α) Το Τμήμα, με επιστολή του ημερ. 5.8.2015 προς τη Γενική Διευθύντρια Υπουργείου ΓΑΑΠ ενημέρωσε για τις διαδικασίες έκδοσης επαγγελματικών αδειών αλιείας για το 2016, όπως πιο κάτω:

- **Παράκτια αλιεία μικρών σκαφών κατηγορίας Α και Β:** Έκδοση άδειας με τριετή ισχύ από 1.1.2016 μέχρι 31.12.2018. Ο αριθμός να περιοριστεί στις 393, όπως και το 2015.
- **Πολυδύναμη άδεια αλιείας:** 29 άδειες, ως και το 2015, συμπεριλαμβανομένου και του σκάφους «Άγιος Γεώργιος».
- **Αλιεία τρατών χωρικών υδάτων:** Δύο άδειες, όπως έχει περιοριστεί από το 2012.
- **Άδεια αλιείας γρι-γρι:** Μία άδεια, ως και το 2015.

Η έγκριση του Υπουργού ΓΑΑΠ δόθηκε την 1.9.2015 και ακολούθησε δημοσίευση ανακοίνωσης, με περίοδο υποβολής αιτήσεων 15.9.2015 – 15.10.2015. Παράλληλα, διορίστηκε, στις 27.10.2015, η Επιτροπή εξέτασης αιτήσεων. Σύμφωνα με τα πρακτικά της Επιτροπής αξιολόγησης, η απόφαση για παραχώρηση των αδειών λήφθηκε στις 18.11.2015. Στις 9.12.2015 ειδοποιήθηκαν οι απορριφθέντες, στους οποίους δόθηκε το δικαίωμα προσφυγής στον Υπουργό.

Εξετάστηκαν δύο περιπτώσεις ιεραρχικών προσφυγών όσον αφορά στις κατηγορίες Α και Β, οι οποίες απορρίφθηκαν.

Αναφορικά με την παραχώρηση των πιο πάνω αδειών, παρατηρήσαμε ότι, παρόλο που ο Υπουργός είχε εγκρίνει την 1.9.2015 τη διαδικασία έκδοσης επαγγελματικών αδειών, σύμφωνα με την οποία θα παραχωρούνταν μέχρι 393 άδειες παράκτιας αλιείας μικρών σκαφών (κατηγορία Α και Β), δύο άδειες αλιείας τράτας βυθού εντός των χωρικών υδάτων, 29 άδειες πολυδύναμης αλιείας και μία άδεια αλιείας γρι-γρι, παραχωρήθηκαν 323, δύο, 29 και δύο άδειες, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει, παραχωρήθηκε μία άδεια αλιείας γρι – γρι περισσότερη από την εγκριμένη προβλεπόμενη, για την οποία δεν γίνεται καμία αναφορά στα πρακτικά της Επιτροπής αξιολόγησης ημερ. 18.11.2015. Η μία άδεια δόθηκε στον αδειούχο κατά το προηγούμενο έτος και η άλλη σε νέο αδειούχο που σχετίζεται με την εταιρεία για την οποία γίνεται εκτενής αναφορά στην παράγραφο που αφορά σε καθυστερημένα τέλη ελλειμνισμού και έχει συγγένεια δεύτερου βαθμού με αξιωματούχο του Κράτους. Συναφώς αναφέρουμε ότι ο νέος αδειούχος κατέβαλε το σχετικό τέλος στις 29.12.2015, ενώ η άδειά του εκδόθηκε στις 6.9.2016, ενώ ο άλλος αδειούχος κατέβαλε το σχετικό τέλος στις 4.1.2016 και η άδειά του εκδόθηκε στις 26.1.2016.

Η παραχώρηση μιας επιπρόσθετης άδειας γρι-γρι, χωρίς τη λήψη έγκρισης από τον Υπουργό και ενώ η σχετική δημοσίευση αναφερόταν σε μια άδεια, χωρίς να τηρηθούν διαφανείς διαδικασίες, δημιουργεί άνιση μεταχείριση μεταξύ των αιτητών και δεν δικαιολογείται. Επισημαίνουμε ότι, μια εκ των δύο αδειών εκδόθηκε με καθυστέρηση στις 6.9.2016, αφού, όπως διαφάνηκε από αλληλογραφία, δεν πληρούσε άμεσα τις απαιτήσεις για παραχώρηση της άδειας.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε την τήρηση διάφανων διαδικασιών και καταγραφή όλων των αποφάσεων που λαμβάνονται και ζητήσαμε να πληροφορηθούμε υπό ποιες συνθήκες αποφασίστηκε και παραχωρήθηκε και δεύτερη άδεια για γρι-γρι και πώς αυτό επηρεάζει την αειφορία του αλιευτικού αποθέματος της Κύπρου.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα υιοθετηθεί και ανέφερε ότι η δεύτερη άδεια αλιείας με κυκλωτικά δίκτυα γρι-γρί είχε παραχωρηθεί μετά από απόφαση του Τμήματος και έγκριση του Υπουργού, βάσει σχετικής επιστολής ημερομηνίας 11.6.2013.

Η Υπηρεσία μας εξακολουθεί να έχει την άποψη ότι για την παραχώρηση της δεύτερης άδειας δεν λήφθηκε έγκριση από τον Υπουργό, εφόσον και το ίδιο το Τμήμα αναφέρεται σε έγκριση που αφορούσε στο έτος 2013, ενώ η άδεια αφορούσε το 2016.

(β) Παρατηρήσαμε ότι οι 1.033 άδειες που παραχωρήθηκαν και αφορούσαν στην κατηγορία Α, Β και Γ εκδόθηκαν ως εξής:

- 897 άδειες (29.12.2015 – 28.4.2016)
- 94 άδειες (18.5.2016 – 16.8.2016)
- 27 άδειες (1.9.2016 – 30.12.2016) και
- 15 άδειες (9.1.2017 – 2.8.2017).

Οι 15 άδειες που εκδόθηκαν τη χρονική περίοδο 9.1.2017 – 2.8.2017 αφορούσαν στις κατηγορίες Α, Β και ΓΔ.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα που ακολουθεί, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην έκδοση αδειών, με τη μεγαλύτερη να αφορά μέχρι και 19 μήνες για την έκδοση άδειας κατηγορίας Α.

Τύπος άδειας	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Ημερομηνία πληρωμής
A	18.1.2017	31.12.2018	22.12.2015
A	25.1.2017	31.12.2018	29.12.2015
A	28.2.2017	31.12.2018	27.1.2016
A	8.3.2017	31.12.2018	22.12.2015
A	17.3.2017	31.12.2018	17.12.2015
A	27.3.2017	31.12.2018	27.1.2016
A	25.5.2017	31.12.2018	18.12.2015
B	7.6.2017	31.12.2018	29.12.2015
A	21.6.2017	31.12.2018	30.12.2015
A	23.6.2017	31.12.2018	28.12.2015
A	23.6.2017	31.12.2018	17.12.2015
B	7.7.2017	31.12.2018	19.12.2015
A	2.8.2017	31.12.2018	28.12.2015
*ΓΔ	9.1.2017	31.12.2016	28.12.2016
*ΓΔ	9.1.2017	31.12.2016	16.12.2016

* Όπως πληροφορηθήκαμε, οι δύο άδειες κατηγορίες ΓΔ που εκδόθηκαν στις 9.1.2017 αφορούσαν σε άδειες του έτους 2017, παρά το γεγονός ότι στο έντυπο «Επαγγελματική άδεια με δίκτυο» αναφέρεται ότι και οι δύο άδειες αφορούν στο έτος 2016. Οι περιπτώσεις αυτές δημιουργούν έντονο προβληματισμό αναφορικά με την ορθότητα της πληροφόρησης που παρέχει το ηλεκτρονικό αρχείο «Άδειες αλιείας ΑΒΓ και Πολυδύναμες τράτες 2016» που υποβλήθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι οι καθυστερήσεις επαγγελματικών αδειών που καταγράφονται αφορούν στις πλείστες περιπτώσεις αλλαγή σκάφους που έχουν αιτηθεί οι αδειούχοι, ενώ όσον αφορά στις άδειες ΓΔ, έχουν ήδη γίνει οι απαραίτητες διορθώσεις.

5. Επιθεωρήσεις μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 των περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμων του 2000 μέχρι 2010, ο Διευθυντής του ΤΑΘΕ μπορεί να εισέρχεται σε οποιοδήποτε μέρος (εκτός από οικία) το οποίο χρησιμοποιείται μόνο για σκοπούς υδατοκαλλιέργειας και να διενεργεί έλεγχο των εγκαταστάσεων και των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας. Με βάση τα πιο πάνω, το ΤΑΘΕ διενεργεί ετησίως αριθμό επιθεωρήσεων σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας λειτουργούν στο πλαίσιο που ορίζουν οι όροι των αδειών λειτουργίας τους, καθώς και να καταγραφούν οποιαδήποτε προβλήματα ή/και σχετικές παρατηρήσεις.

Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το Τμήμα για το 2016, υπήρχαν συνολικά 20 αδειοδοτημένες μονάδες υδατοκαλλιέργειας, ως και το 2015, ως ακολούθως:

- Τρεις ιδιωτικοί ιχθυογεννητικοί σταθμοί θαλάσσιων ψαριών,
- ένα εκκολαπτήριο/εκτροφείο γαριδών στη στεριά,
- εννέα ιχθυοτροφεία πάχυνσης, κυρίως τσιπούρας και λαυρακιού, σε κλουβιά ανοικτής θάλασσας και
- επτά μονάδες που ασχολούνται κυρίως με την παραγωγή πέστροφας.

Σύμφωνα με κατάσταση με τίτλο «Πρόγραμμα ελέγχου υδατοκαλλιέργειών 2016» που τηρείται στον Κλάδο Διαχείρισης Υδατοκαλλιέργειας, κατά το 2016, διενεργήθηκαν 18 επιτόπιες επιθεωρήσεις σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας (σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση του Τμήματος κατά το 2015 διενεργήθηκαν πέραν των 40) και κατά το 2017, μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου μας στις 28.8.2017, σύμφωνα με την κατάσταση «Έλεγχοι/επιθεωρήσεις μονάδων υδατοκαλλιέργειας 2017» διενεργήθηκαν συνολικά 30 επιθεωρήσεις, στο σύνολο όλων των αδειοδοτημένων μονάδων, σε δέκα από τις οποίες διενεργήθηκαν δύο επιθεωρήσεις.

Σχετικά με τα πιο πάνω, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Δύο από τα εννέα ιχθυοτροφεία πάχυνσης, κυρίως τσιπούρας και λαυρακιού, σε κλουβιά ανοικτής θάλασσας έπαυσαν να δραστηριοποιούνται κατά τα 12 τελευταία έτη το ένα και οκτώ το άλλο.

Σύσταση: Επαναξιολόγηση των πιο πάνω μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η μια εκ των δυο μονάδων έχει ήδη ξεκινήσει διαδικασίες επαναδραστηριοποίησης και για τη δεύτερη μονάδα θα υιοθετηθεί η σύστασή μας και το Τμήμα θα προχωρήσει σε επαναξιολόγηση της κατάστασης.

(β) Με τον τρόπο που αρχειοθετούνται τα «Έντυπα μηνιαίου ελέγχου υδατοκαλλιέργειών» καθώς και ενημερώνεται η κατάσταση «Πρόγραμμα ελέγχου υδατοκαλλιέργειών 2016» και η κατάσταση «Έλεγχοι/επιθεωρήσεις μονάδων υδατοκαλλιέργειας 2017» δεν διασφαλίζεται ότι όλες οι επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν καταχωρίστηκαν στις καταστάσεις αυτές.

Σύσταση: Θα πρέπει να γίνεται προγραμματισμός διενέργειας επιθεωρήσεων στη βάση συστηματικής ανάλυσης κινδύνου και τα έντυπα μηνιαίου ελέγχου υδατοκαλλιέργειών να αρχειοθετούνται και να λαμβάνουν αύξοντα αριθμό με σχετική αναφορά στον προγραμματισμό, ανεξάρτητα εάν διαπιστώνονται προβλήματα ή αν προκύπτουν παρατηρήσεις, ώστε να υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση για τη διενέργεια όλων των προγραμματισμένων επιθεωρήσεων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι λόγω του μικρού αριθμού των μονάδων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο δεν θεωρείται ότι η διενέργεια των επιθεωρήσεων πρέπει να γίνεται στη βάση συστηματικής ανάλυσης κινδύνου, αλλά να επιθεωρούνται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο όλες οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας και σε περίπτωση που διαπιστωθούν προβλήματα ή/και προκύπτουν παρατηρήσεις για κάποια/ες μονάδα/ες, τότε θα διενεργούνται περισσότερες και επαναληπτικές επιθεωρήσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Επίσης όσον αφορά στην αρχειοθέτηση των εντύπων επιθεωρήσεων μάς ανέφερε ότι θα αναγράφεται αύξοντος αριθμός σε αυτά.

(γ) Παρά το γεγονός ότι τα «Έντυπα ελέγχου/επιθεώρησης χερσαίων μονάδων υδατοκαλλιέργειών», που αφορούν στο έτος 2017 έτυχαν βελτίωσης/αναθεώρησης, εισηγούμαστε όπως συντάσσονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν και να παραπέμπουν σε συγκεκριμένες πρόνοιες του Νόμου και τυχόν όρων που τέθηκαν κατά την έκδοση της άδειας για ίδρυση και λειτουργία ιχθυοτροφείου. Επίσης, τα αποτελέσματα του ελέγχου θα πρέπει να θεωρούνται από προϊστάμενο και να γίνεται αναφορά σε αυτά, σε περίπτωση αποστολής προς τη μονάδα.

Σύσταση: Η αναθεώρηση των εντύπων θα βοηθήσει, έτσι ώστε οι επιθεωρήσεις να είναι στοχευμένες και ουσιαστικές όσον αφορά στη συμμόρφωση των μονάδων με το νομοθετικό κανονιστικό πλαίσιο.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι θα υιοθετηθεί η σύσταση μας για αναθεώρηση των εντύπων επιθεώρησης έτσι ώστε να παραπέμπουν σε συγκεκριμένες πρόνοιες του Νόμου και τυχόν όρων που τέθηκαν κατά την έκδοση της άδειας για ίδρυση και λειτουργία ιχθυοτροφείου. Επίσης η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι τα συμπληρωμένα έντυπα επιθεωρήσεων δεν αποστέλλονται στις μονάδες παρά μόνο επιστολές, όπου απαιτείται, με τα σημεία για τα οποία πιθανόν να έχουν παρατηρηθεί προβλήματα ή /και που προκύπτουν παρατηρήσεις.

(δ) Οι εν λόγω 18 έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2016 διενεργήθηκαν την περίοδο Μαΐου - Σεπτεμβρίου και 12 από αυτούς διενεργήθηκαν τον Ιούλιο, έξι από τους οποίους στις 13.7.2016. Όσον αφορά στο έτος 2017 και συγκεκριμένα μέχρι 28.8.2017, από τους 30 ελέγχους που διενεργήθηκαν κατά την περίοδο Μαρτίου – Αυγούστου, οι 10 διενεργήθηκαν τον Ιούλιο, επτά από τους οποίους στις 19.7.2017.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο διενέργειας των ελέγχων αυτών σε διάσπαρτες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια του έτους, εκτός και εάν συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος όσον αφορά στην περίοδο διεξαγωγής επιθεωρήσεων και επιπρόσθετα μάς ανέφερε ότι ο λόγος που γίνονται πέντε μέχρι και επτά επιθεωρήσεις σε μια μέρα είναι ότι οι επτά από τις συνολικά εννέα μονάδες υδατοκαλλιέργειας ανοικτός θάλασσας που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο βρίσκονται στην ίδια θαλάσσια περιοχή και σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους, καθώς επίσης το ίδιο ισχύει και για μονάδες που λειτουργούν σε χερσαίες εγκαταστάσεις.

6. Ελλιμενισμός σκαφών στα αλιευτικά καταφύγια.

(α) **Παραχώρηση θέσεων ελλιμενισμού σε μη επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη.** Σύμφωνα με το άρθρο 6 του περί Αλιευτικών Καταφυγίων Νόμου του 1990 (171/1990), κανένα σκάφος, άλλο από αλιευτικό, δεν μπορεί να χρησιμοποιεί οποιοδήποτε αλιευτικό καταφύγιο ή τις διευκολύνσεις αλιευτικού καταφυγίου χωρίς τη γραπτή έγκριση του Διευθυντή και κατά παράβαση των όρων οι οποίοι αναφέρονται σε αυτή. Το Τμήμα ετοίμασε προσχέδιο νόμου για τροποποίηση του υπό αναφορά άρθρου έτσι ώστε η πιο πάνω εξουσία

να μεταφερθεί από τον Διευθυντή του Τμήματος στον Υπουργό ΓΑΑΠ. Το προσχέδιο νόμου προωθήθηκε στις 19.9.2014, μέσω του Υπουργείου ΓΑΑΠ, στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, ο οποίος δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Στην Έκθεση μας που αφορούσε τον έλεγχο του Τμήματος για το έτος 2015, επισημάναμε ότι, κατά τα έτη 2015 και 2016 παραχωρήθηκαν, μετά από γραπτές οδηγίες του Υπουργού ΓΑΑΠ, θέσεις ελλιμενισμού σε 11 σκάφη, χωρίς ωστόσο να τεκμηριώνονται οι λόγοι για την κατ' εξαίρεση παραχώρηση, κατά παράβαση των διατάξεων του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν.158(Ι)/1999). Σχετικά με το θέμα αυτό, το Τμήμα, σε επιστολή ημερ. 28.12.2016, μας απάντησε ότι εφεξής, σε παρόμοιες περιπτώσεις, θα υιοθετηθεί η σύσταση για καταγραφή τεκμηρίωσης και αιτιολόγησης των θέσεων ελλιμενισμού που παραχωρούνται από τον Υπουργό ΓΑΑΠ. Ωστόσο, από έλεγχο που διενεργήσαμε στο μητρώο ελλιμενισμού του αλιευτικού καταφυγίου Αγίας Τριάδας για το 2016 και του αλιευτικού καταφυγίου Αγίας Νάπας για το 2017, παρατηρήσαμε ότι, παραχωρήθηκαν και πάλι, κατόπιν οδηγιών του Υπουργού ΓΑΑΠ, μία και εννιά θέσεις ελλιμενισμού, αντίστοιχα, χωρίς να εντοπιστούν, στους αντίστοιχους φακέλους του Τμήματος, οποιαδήποτε στοιχεία που να αιτιολογούν τις συγκεκριμένες κατ' εξαίρεση παραχωρήσεις θέσεων ελλιμενισμού.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των αιτητών θέσεων ελλιμενισμού αλλά και των υφιστάμενων κατόχων άδειας ελλιμενισμού στα αλιευτικά καταφύγια, το Τμήμα τηρεί στοιχεία που να τεκμηριώνουν τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την έγκριση του αιτητή και την επιλογή της παραχωρηθείσας θέσης ελλιμενισμού.

Η Διευθύντρια του Τμήματος συμφώνησε με τη σύστασή μας. Μας πληροφόρησε επίσης ότι η έγκριση από τον Υπουργό ΓΑΑΠ για παραχώρηση ελλιμενισμού στο αλιευτικό καταφύγιο Αγίας Νάπας έγινε κατόπιν εισήγησης του Τμήματος και αφορούσε σκάφη που δραστηριοποιούνται κυρίως με παράκτιο τουρισμό και ήταν ελλιμενισμένα εδώ και αρκετό καιρό στο εν λόγω αλιευτικό καταφύγιο.

(β) Απαλλαγή καταβολής τελών ελλιμενισμού. Ο Κανονισμός 3(2) των περί Αλιευτικών Καταφυγίων (Δικαιώματα Χρήσης) Κανονισμών του 1994 μέχρι 2006 (ΚΔΠ 270/2006) επιτρέπει την απαλλαγή από την καταβολή τελών ελλιμενισμού οποιουδήποτε σκάφους εάν αποφασίσει σχετικά ο Υπουργός ΓΑΑΠ. Στις 22.2.2016 ο Υπουργός ΓΑΑΠ, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος από το Τμήμα, ενέκρινε 21 περιπτώσεις ιδιοκτητών σκαφών, οι οποίοι ζητούσαν απαλλαγή από την καταβολή τελών ελλιμενισμού για το έτος 2015. Παρατηρήσαμε ότι για έξι από τις υπό αναφορά περιπτώσεις δεν υπήρχε οποιαδήποτε αιτιολόγηση που να δικαιολογούσε την απαλλαγή από την καταβολή τελών ελλιμενισμού, ενώ για τις υπόλοιπες περιπτώσεις η αιτιολόγηση δεν ήταν επαρκής.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως για σκοπούς χρηστής διοίκησης, διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των αιτητών θέσεων ελλιμενισμού, τα αιτήματα για απαλλαγή τελών ελλιμενισμού αξιολογούνται βάσει υποβληθέντων στοιχείων από τους ιδιοκτήτες σκαφών και οι αποφάσεις τεκμηριώνονται επαρκώς και γραπτώς.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μας ανέφερε ότι θα υιοθετήσει τη σύσταση.

(γ) Διαδικασία καταβολής τελών ελλιμενισμού. Σύμφωνα με την υφιστάμενη πρακτική του ΤΑΘΕ, ο Διευθυντής του Τμήματος καθορίζει κάθε χρόνο την περίοδο κατά την οποία τα τέλη ελλιμενισμού καθίστανται πληρωτέα και στη συνέχεια δίνει οδηγίες για παραχώρηση παράτασης και αποστολής ειδοποιήσεων προς τους οφειλότες. Παρατηρήσαμε ότι τα χρονικά περιθώρια που καθορίζονται κάθε χρόνο για την εξόφληση του τέλους ελλιμενισμού και για την παράταση που παραχωρείται για την αποπληρωμή

της οφειλής δεν είναι ομοιόμορφα. Επίσης, η περίοδος που καθόρισε το Τμήμα για την εξόφληση των τελών για την έκδοση αδειών για τα έτη 2015 και 2016, η οποία ανερχόταν σε τέσσερεις και πέντε μήνες από την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους, αντίστοιχα, ημερομηνία που τίθεται σε ισχύ η ετήσια άδεια ελλιμενισμού, κρίνεται υπερβολική. Εκφράσαμε την άποψη ότι η μεγάλη χρονική περίοδος που παραχωρείται για αποπληρωμή των τελών, η οποία εντείνεται με την παραχώρηση παράτασης πρόσθετων περίπου 5 μηνών, λειτουργεί ανασταλτικά αφενός στην έγκαιρη λήψη μέτρων για είσπραξη των καθυστερημένων τελών εντός του κάθε έτους π.χ. αποστολή ειδοποιήσεων και επιβολής εξώδικου και αφετέρου, ενθαρρύνεται η πρακτική της χρήσης του αλιευτικού καταφυγίου από τους ιδιοκτήτες των σκαφών χωρίς την καταβολή του αντίστοιχου τέλους ελλιμενισμού.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των αιτητών αλλά και εφαρμογής πιο αποτελεσματικών διαδικασιών για την είσπραξη των τελών ελλιμενισμού και την αντιμετώπιση των καθυστερημένων οφειλών, το Τμήμα καθορίσει γραπτές οδηγίες για τη διαδικασία εξόφλησης και λήψης μέτρων προς τους παρανομούντες, στην οποία να καθορίζονται εύλογα χρονικά διαστήματα αποπληρωμής και η οποία να ακολουθείται ομοιόμορφα κάθε χρόνο.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα προωθήσει άμεσα ενέργειες για καταγραφή της διαδικασίας είσπραξης τελών ελλιμενισμού η οποία θα τεθεί σε ισχύ το 2018. Η διαδικασία θα περιλαμβάνει οδηγίες για εξόφληση των τελών και λήψης μέτρων εναντίον των παρανομούντων.

(δ) Προώθηση ενεργειών για είσπραξη των καθυστερημένων τελών ελλιμενισμού. Όπως πληροφορηθήκαμε, κατά τα έτη 2015 και 2016, δεν εφαρμόστηκαν οποιαδήποτε μέτρα για την είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών, πέρα από την παραχώρηση χρονικής παράτασης για την αποπληρωμή και αποστολή προειδοποιητικών επιστολών στους οφειλέτες, παρά το γεγονός ότι η σχετική νομοθεσία προνοεί για τη λήψη μέτρων εναντίον των παρανομούντων και, τόσο στο τιμολόγιο όσο και στην προειδοποιητική επιστολή που αποστέλλει το Τμήμα προς τους ιδιοκτήτες σκαφών, γίνεται αναφορά για τη λήψη μέτρων σε περίπτωση μη εξόφλησης. Σχετικά αναφέρεται ότι οι περί Ρύθμισης, Διαχείρισης και Λειτουργίας Αλιευτικών Καταφυγίων Κανονισμοί του 1994 και 2003 (ΚΔΠ 857/2003) προνοούν την επιβολή εξώδικου προστίμου και καθορίζουν τέλη εξώδικης ρύθμισης, καθώς και ότι ο περί Αλιευτικών Καταφυγίων Νόμος του 1990, προνοεί την κατάληψη ή κατάσχεση, από τον Διευθυντή του Τμήματος, του μη αλιευτικού σκάφους και του εξοπλισμού του, για το οποίο έχει εκδοθεί άδεια αλιείας και ο κυβερνήτης του αρνείται ή αμελεί να καταβάλει τα οφειλόμενα δικαιώματα αμέσως μόλις κληθεί γραπτώς. Το Τμήμα ζήτησε στις 31.10.2016 νομική συμβουλή από τη Νομική Υπηρεσία αναφορικά με τα μέτρα που δικαιούται να επιβάλει εναντίον των παρανομούντων και η Νομική Υπηρεσία, σε επιστολή της με ημερ. 17.2.2017, επιβεβαίωσε ότι το Τμήμα μπορεί να εφαρμόσει τις υπό αναφορά πρόνοιες της νομοθεσίας. Ωστόσο μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης του ελέγχου μας τον Σεπτέμβριο του 2017, το Τμήμα δεν προώθησε οποιαδήποτε μέτρα εναντίον των παρανομούντων ιδιοκτητών σκαφών. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενηργήσαμε στα καθυστερημένα τέλη ελλιμενισμού στα αλιευτικά καταφύγια, παρατηρήσαμε ότι, σύμφωνα με καταστάσεις που τηρεί το Τμήμα, περί τα τέλη του Αυγούστου του 2017, τα καθυστερημένα τέλη ελλιμενισμού των αλιευτικών καταφυγίων Αγίας Νάπας και Ζυγίου ανέρχονταν στα €67.969 και €29.399, αντίστοιχα, τα οποία αφορούσαν καθυστερημένες οφειλές για τα έτη 2013-2017. Αναφορικά με τις καθυστερήσεις του αλιευτικού καταφυγίου Αγίας Νάπας, το 62% αφορά σε πέντε επαγγελματικά ακτοπλοϊκά σκάφη αναψυχής, τέσσερα εκ των οποίων έχουν καθυστερημένες οφειλές για τα έτη 2015-2017

και ένα για τα έτη 2014-2017. Η μη προώθηση αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξη των καθυστερημένων δημιουργεί άνιση μεταχείριση μεταξύ των χρηστών των αλιευτικών καταφυγίων και ενθαρρύνει τους παρανομούντες να μην τακτοποιούν τις οφειλές τους.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως το Τμήμα καθορίσει πολιτική για την αντιμετώπιση των καθυστερημένων οφειλών την οποία να εφαρμόζει συστηματικά κάθε χρόνο. Επίσης, το Τμήμα πρέπει άμεσα να προωθήσει ενέργειες για εφαρμογή των υπό αναφορά προνοιών της νομοθεσίας εναντίον των ιδιοκτητών σκαφών που έχουν καθυστερημένες οφειλές κατά τα τελευταία έτη.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα μελετά την προώθηση ενεργειών για εφαρμογή των σχετικών προνοιών της νομοθεσίας, καθότι για την εφαρμογή τους απαιτείται κόστος για το οποίο δεν περιλήφθηκε σχετική πρόταση στην Προϋπολογισμό του 2018. Το Τμήμα προτίθεται να προχωρήσει στην καταγραφή και ιεράρχηση των παρανομούντων βάσει του χρόνου καθυστέρησης αποπληρωμής των τελών και στη συνέχεια, θα εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας με σειρά προτεραιότητας.

(ε) Τέλη ελλιμενισμού. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα σε προηγούμενες επιστολές μας, τα τέλη ελλιμενισμού που επιβάλλονται από το Τμήμα στα μη επαγγελματικά σκάφη που φιλοξενούνται στα αλιευτικά καταφύγια, είναι σημαντικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα των μαρινών. Κατόπιν εισήγησης της Υπηρεσίας μας για αναθεώρηση των τελών ελλιμενισμού, ούτως ώστε να καλύπτονται τα έξοδα των αλιευτικών καταφυγίων, αλλά και να προληφθεί οποιαδήποτε αντίδραση των ιδιωτών επενδυτών στις μαρίνες για αθέμιτο ανταγωνισμό, το Τμήμα προχώρησε στην ετοιμασία σχετικού προσχεδίου Κανονισμών, το οποίο προωθήθηκε στις 19.9.2014, μέσω του Υπουργείου ΓΑΑΠ, στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, ο οποίος δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως το Τμήμα αποστείλει σχετική υπενθύμιση στη Νομική Υπηρεσία.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα απέστειλε σχετική επιστολή προς τη Νομική Υπηρεσία για επίσπευση της νομοτεχνικής επεξεργασίας του σχετικού νομοσχεδίου.

7. Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου που λειτουργεί στην ξηρά.

(α) Πιστοποιητικό τελικής έγκρισης. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, παρατηρήσαμε ότι, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, για την έκδοση άδειας λειτουργίας ιχθυοτροφείου, του οποίου όλες οι εγκαταστάσεις θα βρίσκονται και θα λειτουργούν στην ξηρά, απαιτείται, μεταξύ άλλων, μόνο η προσκόμιση πολεοδομικής άδειας και άδειας οικοδομής (εφόσον είναι αναγκαία), και όχι η προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης, παρά το γεγονός ότι βάσει του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου η χρήση υποστατικού το οποίο δεν διαθέτει πιστοποιητικό τελικής έγκρισης συνιστά ποινικό αδίκημα. Για τον σκοπό αυτό εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς διασφάλισης της νομιμότητας των ιχθυοτροφείων, προωθηθεί σχετική τροποποίηση στους περί Υδατοκαλλιέργειας (Γενικούς) Κανονισμούς του 2002 μέχρι 2010, ώστε για την έκδοση/ανανέωση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείων που λειτουργούν στην ξηρά να απαιτείται και η προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης των υποστατικών εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Το Τμήμα σε επιστολή του με ημερ. 14.8.2015 μας ανέφερε ότι προτίθεται να συμπεριλάβει, στην ισχύουσα νομοθεσία, όρο, σύμφωνα με τον οποίο, είτε να απαιτείται, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, η προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης και σε αντίθετη περίπτωση, τότε ο Διευθυντής του Τμήματος θα μπορούσε, να ανακαλέσει την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας

του ιχθυοτροφείου είτε η υπό αναφορά έγκριση να απαιτείται κατά την ανανέωση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου. Ωστόσο, σε μεταγενέστερη επιστολή με ημερ. 28.12.2016 το Τμήμα μάς ανέφερε ότι, κατόπιν εξέτασης του πιο πάνω θέματος, δεν προτίθεται να προωθήσει οποιαδήποτε τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας καθότι θεωρεί ότι θέματα νομιμότητας κτιριακών εγκαταστάσεων πρέπει να ελέγχονται από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ) ως αρμόδια Αρχή. Η Υπηρεσία μας θεωρεί αυτονόητο ότι δεν μπορεί να εκδοθεί ή ανανεωθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου εάν αυτό δεν διαθέτει πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, ώστε να διασφαλίζεται η νόμιμη χρήση των υποστατικών του. Επισημάναμε επίσης ότι, με την απαίτηση του υπό αναφορά πιστοποιητικού, το Τμήμα δεν αναμένεται να ασκεί έλεγχο νομιμότητας των υποστατικών του ιχθυοτροφείου, αλλά να διασφαλίζει τη νομιμότητα της λειτουργίας του.

Σύσταση: Επαναλάβαμε την εισήγησή μας όπως, με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας των εγκαταστάσεων των ιχθυοτροφείων που λειτουργούν στην ξηρά, προωθηθεί, το συντομότερο δυνατό, σχετική τροποποίηση των εν λόγω Κανονισμών ή της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου, ώστε για την έκδοση/ανανέωση της άδειας να απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης των υποστατικών εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Η Διευθύντρια του Τμήματος εξέφρασε την άποψη ότι το θέμα της έκδοσης πιστοποιητικού τελικής έγκρισης απασχολεί γενικότερα τον γεωργοκτηνοτροφικό τομέα της Κύπρου και μας πληροφόρησε ότι εμμένει στην άποψη ότι το θέμα της συμμόρφωσης και της νομιμότητας με τους όρους κατασκευής των κτιριακών εγκαταστάσεων εμπίπτει στις αρμοδιότητες του ΤΠΟ. Η Διευθύντρια εξέφρασε επίσης την άποψη ότι η έκδοση της υπό αναφορά έγκρισης αποτελεί οριζόντιο θέμα το οποίο πρέπει να επιλυθεί σε εθνικό επίπεδο. Μας ανέφερε επίσης ότι οι περισσότερες μονάδες υδατοκαλλιέργειας που λειτουργούν χερσαίες εγκαταστάσεις εγκαθιδρύθηκαν και δραστηριοποιήθηκαν μεταξύ τελών της δεκαετίας του 1960 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Η Υπηρεσία μας συνεχίζει να διατηρεί την άποψη ότι το Τμήμα, κατά την έκδοση/ανανέωση της άδειας λειτουργίας ιχθυοτροφείου που λειτουργεί στην ξηρά, θα πρέπει να απαιτεί την προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης των υποστατικών εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

(β) Έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου που δεν κατέχει πολεοδομική άδεια. Στις επιστολές μας με ημερ. 6.8.2015 και 19.10.2016, αναφέρουμε ότι συγκεκριμένο ιχθυοτροφείο ιδρύθηκε και λειτουργεί χωρίς την εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών και ότι, παρά τις επισημάνσεις του ΤΠΟ, το Τμήμα δεν είχε λάβει κατάλληλα μέτρα και υποδείξαμε ότι η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας θα πρέπει να ανασταλεί ή ακυρωθεί αν δεν υπάρξει άμεση συμμόρφωση με τη νομοθεσία, στη βάση καθοδήγησης από τον Γενικό Εισαγγελέα. Επισημάναμε επίσης ότι, δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα για τις συνθήκες υπό τις οποίες εκδόθηκε, από τον τότε Διευθυντή του Τμήματος, η άδεια αυτή και υποδείξαμε ότι πρέπει να διερευνηθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπογράφηκε η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας και να αποδοθούν τυχόν ευθύνες. Διαπιστώσαμε ότι το Τμήμα περιορίστηκε στην αποστολή σειρά επιστολών προς τον ιδιοκτήτη του εν λόγω ιχθυοτροφείου ημερ. 25.1.2016, 5.9.2016, 3.11.2016, 14.2.2017 και 29.6.2017, ζητώντας όπως ενημερωθεί από τον ίδιο, εάν υπέβαλε αίτηση για εξασφάλιση πολεοδομικής άδειας και στην περίπτωση αυτή, το στάδιο που βρίσκεται η αίτησή του, αναφέροντας ότι, σε αντίθετη περίπτωση, το Τμήμα θα λάμβανε εναντίον του τα μέτρα που προβλέπει η νομοθεσία. Παρά το γεγονός ότι δεν έλαβε καμία απάντηση στις επιστολές του, το Τμήμα δεν προώθησε οποιαδήποτε μέτρα εναντίον του

ιχθυοτροφείου. Επίσης, όταν το Υπουργείο ΓΑΑΠ, στα πλαίσια διενέργειας διοικητικής έρευνας του θέματος, ζήτησε τις απόψεις του Τμήματος, το Τμήμα απάντησε ότι ενημερώθηκε από το ΤΠΟ ότι ο εν λόγω ιδιοκτήτης του ιχθυοτροφείου υπέβαλε αίτηση για έκδοση πολεοδομικής άδειας και συνεπώς θεωρεί ότι ως προς το παρόν και μέχρι την κατάληξη των διαδικασιών αυτών, δεν χρειάζεται να παρθούν οποιαδήποτε άλλα μέτρα. Επισημαίνεται ότι, στη βάση της διοικητικής έρευνας του Υπουργείου ΓΑΑΠ, που ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2017, ο Υπουργός ΓΑΑΠ έδωσε οδηγίες να γίνουν αυστηρές συστάσεις προς το ΤΑΘΕ και το Τμήμα Περιβάλλοντος ώστε να είναι πιο προσεκτικά σε περιπτώσεις έκδοσης αδειών λειτουργίας και περιβαλλοντικών γνωματεύσεων και διατύπωσης απόψεων και τοποθετήσεων εκεί όπου υπάρχουν σε εξέλιξη σχετικές νομοθετημένες διαδικασίες, καθώς και ότι δεν είναι δυνατόν να αποδοθούν ευθύνες προς τον τότε Διευθυντή του ΤΑΘΕ, αφού έχει αφυπηρητήσει. Αναφορικά με την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του εν λόγω ιχθυοτροφείου και κατά πόσο αυτή πρέπει να ανασταλεί ή ακυρωθεί, ο Υπουργός συμφώνησε με την άποψη του ΤΑΘΕ, δηλαδή ότι δεν πρέπει να ληφθούν οποιαδήποτε μέτρα, εφόσον η απόφαση αυτή είναι σύμφωνη και με τις πρόνοιες του άρθρου 54(1) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου το οποίο διαλαμβάνει ότι θεωρείται παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης η ανάκληση από τη διοίκηση μετά πάροδο εύλογου χρόνου πράξης της έστω και παράνομης, που στο μεταξύ δημιούργησαν δικαιώματα και γενικά ευνοϊκές για τον διοικούμενο καταστάσεις. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε ότι βάσει του άρθρου 54(2) του υπό αναφορά Νόμου, η ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης επιτρέπεται και μετά παρέλευση εύλογου χρόνου, αν ο ενδιαφερόμενος ήταν ενήμερος της παρανομίας της πράξης κατά τον χρόνο της έκδοσής της. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 54(6) του υπό αναφορά Νόμου, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων, δεν ισχύουν, όταν η ανάκληση ρυθμίζεται ειδικά από τον Νόμο. Βάσει των γεγονότων, ο ιδιοκτήτης του ιχθυοτροφείου γνώριζε ότι δεν είχε εξασφαλίσει τις απαιτούμενες εγκρίσεις και συνεπώς η χρήση των υποστατικών του ιχθυοτροφείου ήταν παράνομη. Επίσης, η ανάκληση της άδειας προνοείται στο άρθρο 12 του περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμου του 2000 και στον όρο 34 της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του ιχθυοτροφείου. Επίσης, ο όρος 13 της άδειας προνοεί ότι ο ιδιοκτήτης ευθύνεται για οποιαδήποτε ζημιά προκληθεί μέσα στο χώρο εξαιτίας, μεταξύ άλλων, λόγω μη συμμόρφωσης του με τους όρους της άδειας ή με οποιεσδήποτε οδηγίες του Διευθυντή ή οποιασδήποτε άλλης αρμόδιας αρχής της Δημοκρατίας.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να ενημερωθεί για το στάδιο που βρίσκεται η διαδικασία έκδοσης των απαιτούμενων αδειών για το εν λόγω ιχθυοτροφείο, που προνοούνται βάσει του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου και να αποφασίσει για την αναστολή ή ακύρωση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας του, στη βάση καθοδήγησης από τον Γενικό Εισαγγελέα.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα ζητήσει ενημέρωση για το στάδιο που βρίσκεται η διαδικασία έκδοσης της πολεοδομικής άδειας για το εν λόγω ιχθυοτροφείο και αναλόγως, στη συνέχεια, θα αποφασίσει για τις περαιτέρω ενέργειες.

(γ) Όπως αναφέρεται και στην επιστολή μας με ημερ. 19.10.2016 για τον έλεγχο του Τμήματος για το έτος 2015, ζητήσαμε από το Τμήμα όπως μας πληροφορήσει εάν τα υπόλοιπα ιχθυοτροφεία τα οποία αδειοδοτήθηκαν από το Τμήμα, κατέχουν όλες τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία άδειες, δηλαδή άδεια χρήσης, πολεοδομική άδεια, άδεια οικοδομής και πιστοποιητικό τελικής έγκρισης. Το Τμήμα, με επιστολή του ημερ. 28.12.2016, μας πληροφόρησε ότι τα αδειοδοτημένα ιχθυοτροφεία κατέχουν πολεοδομικές άδειες ή άδεια οικοδομής, στις περιπτώσεις όπου αυτά βρίσκονται εντός των Βρετανικών Βάσεων.

Ζητήσαμε να πληροφορηθούμε εάν τα ιχθυοτροφεία τα οποία αδειοδοτήθηκαν από το Τμήμα κατέχουν άδεια οικοδομής βάσει του Κανονισμού 3(2)(β) των περί Υδατοκαλλιέργειας (Γενικών) Κανονισμών του 2002 μέχρι 2010.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σχετική έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη.

8. Παραβάσεις και ποινές.

Για σκοπούς διασφάλισης της ομοιόμορφης εφαρμογής του Νόμου από όλους τους επιθεωρητές ελέγχου, το Τμήμα έκδωσε εγκύκλιο στην οποία καταγράφονται οι διαδικασίες ελέγχου και επιθεωρήσεων βάσει των προνοιών της νομοθεσίας. Επίσης, για σκοπούς καθοδήγησης του προσωπικού που εμπλέκεται σε επιθεωρήσεις και τον καθορισμό ποινών, το Τμήμα έκδωσε, τον Ιούλιο του 2013 τον Οδηγό Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις της Νομοθεσίας κατά την Άσκηση Αλιευτικών Δραστηριοτήτων. Ο Οδηγός περιλαμβάνει ενδεικτικές τιμές προστίμων που επιβάλλονται για κάθε κατηγορία αδικήματος, όπως αυτά κωδικοποιούνται στον Οδηγό. Από έλεγχο που διενεργήσαμε για εξακρίβωση της ορθής και ομοιόμορφης εφαρμογής των διαδικασιών ελέγχου από τους επιθεωρητές και στην ισόνομη επιβολή προστίμων και μορίων παράβασης παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Υποβολή Εντύπου Ενημέρωσης Αδικήματος (ΕΕΑ) από τους επιθεωρητές στον Τομέα Ελέγχου και Διαρθρώσεων. Για σκοπούς ελέγχου της αριθμητικής ολότητας των ΕΕΑ και επαλήθευσης ότι αυτά υποβάλλονται, από τους επιθεωρητές, έγκαιρα, στον Τομέα Ελέγχου και Διαρθρώσεων, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχός τους και ο έγκαιρος εντοπισμός τυχόν λαθών στην καταγραφή των παραβάσεων και στην επιβολή προστίμων, αλλά και της έγκαιρης προώθησης τους προς τη Διευθύντρια του Τμήματος για καθορισμό ποινών, όπου απαιτείται, εξετάσαμε την τήρηση του μητρώου καταγγελιών που τηρεί ο Τομέας Ελέγχου και Διαρθρώσεων για την περίοδο από 1.1.2016 μέχρι την ημερομηνία ελέγχου μας στις 25.9.2017 και διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Το μητρώο καταγγελιών δεν τηρείται βάσει της σειριακής αρίθμησης των εντύπων, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η συστηματική και τακτική παρακολούθηση της σειριακής αρίθμησης.
- (ii) Εντοπίσαμε περιπτώσεις ΕΕΑ τα οποία δεν είχαν αποσταλεί στον Τομέα Ελέγχου και Διαρθρώσεων για έλεγχο. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε, διαπιστώσαμε ότι οι εν λόγω περιπτώσεις ενδέχεται να αφορούν σε έντυπα τα οποία δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ακόμη, σε ακυρωμένα έντυπα τα οποία δεν προσκομίστηκαν στον Τομέα Ελέγχου και έντυπα που εκδόθηκαν κατά το έτος 2017 και είτε δεν προωθήθηκαν στον Τομέα για έλεγχο είτε υποβλήθηκαν απευθείας στη Διευθύντρια, σε αντίθεση με την καταγεγραμμένη διαδικασία. Επισημίσαμε ότι το ΕΕΑ με αρ. 5053, που εκδόθηκε για αλιεία και κατοχή αλιευτικού εργαλείου σε υδατοφράκτη σε απαγορευμένη ώρα, ακυρώθηκε από τον επιθεωρητή που το έκδωσε για τον λόγο ότι η παράβαση διενεργήθηκε μόνο μία ώρα μετά τη δύση του ήλιου, παρόλο που, σύμφωνα με τον Οδηγό Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις, το υπό αναφορά αδίκημα κατηγοριοποιείται ως Λ6.0, το ενδεικτικό πρόστιμο για τα οποία είναι €100 - €8.543.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως, για σκοπούς διασφάλισης του νομότυπου των ενεργειών των επιθεωρητών, καθώς και της ίσης μεταχείρισης των επιθεωρούμενων, οι διαδικασίες ελέγχου και επιθεωρήσεων εφαρμόζονται ρητά και ομοιόμορφα από όλους τους επιθεωρητές. Για σκοπούς έγκαιρου

εντοπισμού τυχόν λαθών ή σκόπιμης διαγραφής κάποιου αδικήματος, καθώς και παρακολούθησης της εξέλιξης των υποθέσεων παράβασης, οι επιθεωρητές πρέπει να αποστέλλουν στον Τομέα Ελέγχου και Διαρθρώσεων, τα ΕΕΑ, αμέσως μετά την έκδοσή τους. Επίσης, οι Προϊστάμενοι των Επαρχιακών Μονάδων πρέπει να ασκούν συστηματικό και τακτικό έλεγχο στους επιθεωρητές που βρίσκονται υπό την επίβλεψή τους και να διασφαλίζουν την ορθή τήρηση των διαδικασιών. Το μητρώο καταγγελιών πρέπει να τηρείται κατά αύξοντα αριθμό ΕΕΑ, ώστε να καθίσταται πιο εύκολη η παρακολούθησή τους. Επιπρόσθετα, το Τμήμα πρέπει να διερευνήσει τους λόγους για τους οποίους ο επιθεωρητής αποφάσισε στην ακύρωση του ΕΕΑ με αρ. 5053 και στη μη επιβολή εξωδίκου για το αδίκημα που εντόπισε καθώς και τους λόγους για τους οποίους το συγκεκριμένο ΕΕΑ δεν στάληκε στον Τομέα Ελέγχου για ενημέρωση και έλεγχο.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

- (iii) Το μητρώο καταγγελιών εξακολουθεί να τηρείται σε μορφή ηλεκτρονικού λογιστικού φύλλου (excel), η οποία, όπως αναφέραμε στις επιστολές μας για τα έτη ελέγχου 2014 και 2015, κρίνεται ιδιαίτερα ευάλωτη σε μη εξουσιοδοτημένες παρεμβάσεις. Όπως πληροφορηθήκαμε, από το 2016 εφαρμόζεται παράλληλα η χρήση της ηλεκτρονικής Βάσης Ελέγχου, η οποία εξακολουθεί να βρίσκεται σε διαδικασία τροποποιήσεων και αναβαθμίσεων.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να προωθήσει ενέργειες για τη λειτουργία του μητρώου καταγγελιών μέσω της ηλεκτρονικής Βάσης Ελέγχου.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

(β) **Καθυστέρηση στη διαδικασία επιβολής ποινής.** Κατόπιν δειγματοληπτικής εξέτασης 19 περιπτώσεων, οι οποίες μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας τον Σεπτέμβριο του 2017 παρουσιάζονταν ως εκκρεμούσες στο Μητρώο Καταγγελιών, παρατηρήσαμε ότι για τρεις περιπτώσεις, ο καθορισμός της ποινής έγινε μετά από παρέλευση μέχρι και 6,5 μηνών από την ημερομηνία διάπραξης του αδικήματος (ΕΕΑ με αρ. 5733, 5286 και 5031). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα ΕΕΑ με αρ. 5031, 5286 και 5733 τα αδικήματα διαπράχθηκαν στις 7.5.2017, 17.3.2017 και 10.5.2017, αντίστοιχα, ενώ η ποινή επιβλήθηκε στις 2.10.2017. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τον Οδηγό Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις, το αδίκημα στο οποίο αναφέρεται το ΕΕΑ με αρ. 5733, κατηγοριοποιείται ως Γ1.2 και Ζ1.2, με ενδεικτικό πρόστιμο ύψους €2.000 - €17.000 και €500 - €8.543, αντίστοιχα, ωστόσο δόθηκε απλή προειδοποίηση προς τον επιθεωρούμενο. Αναφέρουμε επίσης ότι, για τα αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα ΕΕΑ με αρ. 4299 και 4580, τα οποία διαπράχθηκαν στις 18.6.2017 και 14.3.2017, αντίστοιχα, η αρμόδια επιθεωρητής μάς πληροφόρησε ότι δεν είχε οποιαδήποτε ενημέρωση για την εξέλιξή τους μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας τον Σεπτέμβριο του 2017.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως για σκοπούς αποφυγής του κίνδυνου περιπλοκής της υπόθεσης λόγω του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί από τη διάπραξη του αδικήματος μέχρι την ημερομηνία καθορισμού της ποινής, σε παρόμοιες περιπτώσεις, τόσο η προώθηση του ΕΕΑ στη Διευθύντρια, όσο και ο καθορισμός της ποινής, να γίνονται χωρίς καθυστέρηση. Επιπρόσθετα, ζητήσαμε να πληροφορηθούμε τους λόγους για τους οποίους για το αδίκημα με αρ. ΕΕΑ 5733 επιβλήθηκε χαμηλότερη ποινή από την ενδεικνυόμενη.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι για το αδίκημα με αρ. ΕΕΑ 4580, επιβλήθηκε από αυτήν στις 6.6.2017 πρόστιμο ύψους €3.000, το οποίο εισπράχθηκε στις 6.10.2017. Μας πληροφόρησε επίσης ότι για το αδίκημα με αρ. ΕΕΑ 5733 επιβλήθηκε χαμηλότερη ποινή από την ενδεικνυόμενη για το λόγο ότι το πρόβλημα που εντοπίστηκε και το οποίο αφορούσε στην ειδική άδεια του αλιέα για αλίευση ερυθρού τόνου, επιλύθηκε στη συνέχεια.

(γ) Αναθεώρηση καθορισθείσων ποινών από τη Διευθύντρια του Τμήματος. Σύμφωνα με τον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο (Ν. 158(I)/1999), οι διοικητικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται έπειτα από άσκηση διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένες, ιδίως όταν πρόκειται για πράξεις οι οποίες είναι, μεταξύ άλλων, αντίθετες ως προς το περιεχόμενο τους με προηγηθείσα εισήγηση αρμόδιου οργάνου ή είναι αντίθετες με χαραχθείσα πολιτική. Το άρθρο 28(1) του ίδιου Νόμου ορίζει ότι η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης πρέπει να είναι σαφής, ώστε να μην αφήνει αμφιβολίες ως προς το ποιος ήταν ο πραγματικός λόγος που οδήγησε το διοικητικό όργανο στη λήψη της απόφασης.

Σύμφωνα με τις καθορισθείσες διαδικασίες του Τμήματος, χρηματικές ποινές άνω των €500 ή ειδικές περιπτώσεις (π.χ. όπου εμπλέκονται ανθρωπιστικοί λόγοι) υποβάλλονται στη Διευθύντρια, η οποία έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει για την ποινή που θα επιβληθεί. Παράλληλα, η Διευθύντρια διατηρεί την εξουσία αναθεώρησης της ποινής που καθορίζεται από Επιθεωρητή του Τμήματος. Όπως πληροφορηθήκαμε, κατά την περίοδο από 1.1.2016 μέχρι τη διενέργεια του ελέγχου μας τον Σεπτέμβριο του 2017, η Διευθύντρια προέβη σε αναθεώρηση της καθορισθείσας ποινής σε δέκα περιπτώσεις. Από εξέταση των υπό αναφορά περιπτώσεων παρατηρήσαμε ότι για τις ακόλουθες περιπτώσεις έγινε αναθεώρηση της αρχικής καθορισθείσας ποινής, χωρίς ωστόσο να δίδεται ικανοποιητική αιτιολόγηση στους φακέλους των αδικημάτων.

- (i) Το ΕΕΑ αρ. 5047 εκδόθηκε στις 28.1.2016 για μεταφορά και κατοχή επί του σκάφους αλιευτικών εργαλείων, απαγορευμένων και μη, χωρίς άδεια αλιείας και παρεμπόδισης και παρέμβασης στο έργο Επιθεωρητή κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Σύμφωνα με τον Οδηγό Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις, τα αδικήματα της χρήσης ή κατοχής απαγορευμένων εργαλείων ή εργαλείων χωρίς άδεια αλιείας κατηγοριοποιούνται ως Γ1.3 και Δ1.4, το ενδεικτικό πρόστιμο για τα οποία είναι €300 - €17.000 και €150 - €8.543, αντίστοιχα, ενώ σε περίπτωση παρεμπόδισης του έργου του Επιθεωρητή ασκείται ποινική δίωξη στον επιθεωρούμενο. Στις 11.7.2016 η Διευθύντρια αποφάσισε την ποινική δίωξη του επιθεωρούμενου και στη συνέχεια στις 5.5.2017, σχεδόν 15 μήνες μετά τη διαπίστωση της παράβασης και 10 μήνες μετά τον αρχικό καθορισμό της ποινής, η Διευθύντρια αποφάσισε την αναθεώρηση της ποινής και την επιβολή εξώδικου προστίμου ύψους €200. Αναφέρεται ότι σύμφωνα με σχετική σημείωση της Διευθύντριας στο υπό αναφορά ΕΕΑ, η ποινή αναθεωρήθηκε λόγω της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης του επιθεωρούμενου, η οποία ωστόσο δεν τεκμηριώνεται στον φάκελο της υπόθεσης.
- (ii) Το ΕΕΑ αρ. 4788 εκδόθηκε στις 11.10.2016 για αγορά αλιευτικών προϊόντων από μη αδειούχα σκάφη. Σύμφωνα με τον Οδηγό Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις, το υπό αναφορά αδίκημα κατηγοριοποιείται ως Η1.2, το ενδεικτικό πρόστιμο για το οποίο είναι €500 - €8.543. Στις 28.12.2016 η Διευθύντρια προέβη σε αναθεώρηση της προτεινόμενης ποινής, η οποία είχε καθοριστεί στην επιβολή εξώδικου προστίμου ύψους €150 και περιορίστηκε στην απλή προειδοποίηση προς τον επιθεωρούμενο, χωρίς ωστόσο να δίδεται ικανοποιητική αιτιολόγηση στον φάκελο της υπόθεσης.

(δ) Αναθεώρηση καταλογισθέντων μορίων από τον Υπουργό ΓΑΑΠ. Η ισχύουσα νομοθεσία καθορίζει τις παραβάσεις οι οποίες κατατάσσονται ως σοβαρές, για τις οποίες ορίζεται όπως εφαρμοστεί σύστημα επιβολής βαθμών ποινής στα αλιευτικά σκάφη και στους πλοίαρχους αλιευτικών σκαφών. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα στον πλοίαρχο να υποβάλει ένσταση στον Υπουργό ΓΑΑΠ, στην οποία να παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους θεωρεί ότι η εν λόγω παράβαση δεν θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως σοβαρή. Κατόπιν εξέτασης του Εθνικού Μητρώου Παραβάσεων για την περίοδο από 1.1.2016 μέχρι τη διενέργεια του ελέγχου μας τον Σεπτέμβριο του 2017, εντοπίσαμε έξι περιπτώσεις καταλογισμού μορίων σε σκάφη και καπετάνιους, από τη Διευθύντρια του Τμήματος, για τις οποίες υποβλήθηκε ιεραρχική προσφυγή στον Υπουργό ΓΑΑΠ. Σχετικά με τις περιπτώσεις αυτές επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- (i) **Σκάφος CYP000000114.** Στις 25.7.2016 στάληκαν επιστολές στον κατηγορούμενο ιδιοκτήτη του σκάφους, με τις οποίες ενημερώθηκε για τον καταλογισμό επτά μορίων στον ίδιο και επτά μορίων στο σκάφος λόγω παρεμπόδισης και παρέμβασης στο έργο Επιθεωρητή κατά την άσκηση των καθηκόντων του στις 28.1.2016. Ο κατηγορούμενος υπέβαλε ένσταση στις 9.8.2016 και ο Υπουργός αποφάσισε όπως μην καταλογιστούν τα μόρια. Η απόφαση κοινοποιήθηκε στο ΤΑΘΕ στις 25.10.2016 χωρίς, ωστόσο, να τεκμηριώνονται οι λόγοι.
- (ii) **Σκάφη CYP000000786, CYP000000799, CYP000000792, CYP000000363.** Οι κατηγορούμενοι ιδιοκτήτες των σκαφών με CYP000000786, CYP000000799, CYP000000792 και CYP000000363 υπέβαλαν ένσταση προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ στις 14.7.2017, 5.11.2015, 28.7.2017 και 19.1.2017, αντίστοιχα, για τον καταλογισμό μορίων στους ίδιους και στα σκάφη τους από το ΤΑΘΕ, η εξέταση των οποίων παραμένει σε εκκρεμότητα. Επισημαίνεται ότι οι πλοίαρχοι των σκαφών CYP000000799 και CYP000000792 υπέβαλαν εκπρόθεσμα την ένστασή τους προς τον Υπουργό. Αναφέρεται σχετικά ότι, σύμφωνα με το περι της Εφαρμογής Κοινοτικών Αποφάσεων και Κοινοτικών Κανονισμών που αφορούν Θέματα Αλιείας Διάταγμα (Σύστημα Σώρευσης Μορίων για Σοβαρές Παραβάσεις) (ΚΔΠ 403/2014), ο Υπουργός, αφού εξετάσει την ένσταση, αποφασίζει οριστικά και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο, με κοινοποίηση στον Διευθυντή ΤΑΘΕ, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της ένστασης. Επισημαίνεται ότι η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων για τον καταλογισμό των μορίων είναι σημαντική γιατί επηρεάζει, μεταξύ άλλων, την αδειοδότηση ή την προσωρινή παύση της άδειας αλιείας του σκάφους.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς ενίσχυσης της διαφάνειας και διασφάλισης της ισότιμης μεταχείρισης των πολιτών, σε όλες τις περιπτώσεις καθορισθέντων ποινών από τη Διευθύντρια ή διαγραφής μορίων από τον Υπουργό ΓΑΑΠ, καταγράφεται και τεκμηριώνεται επαρκώς η αιτιολόγηση της σχετικής απόφασης. Επίσης, εισηγούμαστε όπως το Τμήμα προβαίνει σε υπενθυμίσεις προς το Γραφείο του Υπουργού, κατά τακτά διαστήματα, για την αξιολόγηση των ενστάσεων εντός των καθορισμένων, από τη νομοθεσία, χρονικών περιθωρίων. Σε περίπτωση κατά την οποία θεωρείται ότι τα χρονικά περιθώρια που ορίζει η νομοθεσία για την αξιολόγηση των ενστάσεων είναι ασφυκτικά, εισηγηθήκαμε όπως επαναξεταστούν και το Τμήμα προβεί στην ανάλογη τροποποίηση του σχετικού Κανονισμού. Επισημάνουμε ωστόσο ότι η διάρκεια του χρονικού περιθωρίου που παρέχεται για την αξιολόγηση των ενστάσεων δεν πρέπει να λειτουργεί αρνητικά στην επίτευξη του σκοπού του καταλογισμού μορίων, που είναι η άμεση συμμόρφωση των πλοίαρχων με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, η αναθεώρηση της ποινής για το αδίκημα με αρ. ΕΕΑ 5047, έγινε λόγω της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης του επιθεωρούμενου και ότι σχετική τεκμηρίωση της κατάστασης του βρίσκεται στον φάκελο του Τμήματος. Η Υπηρεσία μας διατηρεί την άποψη ότι η τεκμηρίωση της οικονομικής κατάστασης των επιθεωρούμενων πρέπει να γίνεται στη βάση επίσημων βεβαιώσεων/πιστοποιητικών και όχι των προσωπικών δηλώσεων τους. Όσον αφορά στην αναθεώρηση της ποινής για το αδίκημα με αρ. ΕΕΑ 4788, η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι αυτή έγινε όταν κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης της υπόθεσης, διαφάνηκε ότι η επιθεωρούμενη ψαραγορά δεν γνώριζε ότι ο πελάτης ψαράς δεν ήταν πλέον κάτοχος άδειας αλιείας και συνεπώς δεν είχε πρόθεση να παρανομήσει και να αγοράσει ψάρια από αυτόν.

Αναφορικά με το θέμα της αναθεώρησης των καταλογισθέντων μορίων από τον Υπουργό ΓΑΑΠ, η Διευθύντρια μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα εφαρμοστεί καθώς και ότι το Τμήμα θα εξετάσει, σε συνεργασία με το Υπουργείο ΓΑΑΠ, το ενδεχόμενο τροποποίησης της νομοθεσίας έτσι ώστε, σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο, να παρέχεται μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο για την εξέταση των ενστάσεων από τον Υπουργό ΓΑΑΠ.

9. Ηλεκτρονικά συστήματα ελέγχου αλιείας.

Διασύνδεση των μηχανογραφημένων συστημάτων του Τμήματος. Όπως αναφέραμε και στις επιστολές μας για τον έλεγχο του 2014 και 2015, σύμφωνα με τη Μελέτη για τις ανάγκες του Τμήματος σε θέματα πληροφορικής, η οποία υποβλήθηκε, από το Τμήμα στις 28.11.2014, στο Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ), τα επτά μηχανογραφημένα συστήματα του Τμήματος (VMS, ERS, μητρώο αλιευτικών σκαφών, σύστημα αλιευτικών πόρων, βάση ελέγχου, βάση δεδομένων υδατοκαλλιέργειας και σύστημα περιβάλλοντος), δεν είναι διασυνδεδεμένα, με αποτέλεσμα οι βάσεις δεδομένων του Τμήματος να μην συγχρονίζονται αυτόματα και ο συγχρονισμός τους να επιτυγχάνεται μόνο με την εφαρμογή συγκεκριμένων διαδικασιών από τους χρήστες. Το γεγονός αυτό επιφέρει αυξημένο διοικητικό κόστος, ενώ, λόγω της αυξημένης ανθρώπινης παρέμβασης, δεν διασφαλίζεται η ορθότητα των πληροφοριών και, λόγω της πιθανής ασυνέπειας των δεδομένων (έλλειψη συγχρονισμού), αυξάνεται η πιθανότητα παρουσίασης λαθών κατά την εκτέλεση των εργασιών του Τμήματος.

Σύσταση: Ζητήσαμε να ενημερωθούμε εάν το Τμήμα εξέτασε το πιο πάνω θέμα και εάν προτίθεται να προωθήσει οποιεσδήποτε ενέργειες για τη διασύνδεση όλων των μηχανογραφημένων συστημάτων του.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το θέμα θα εξεταστεί από εμπειρογνώμονες στα πλαίσια της μελέτης για την στρατηγική πληροφορικής του ΤΑΘΕ.

10. Χρήση περιπτέρου στο αλιευτικό καταφύγιο Παραλιμνίου.

Όπως αναφέρεται και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, το 2011 το Τμήμα παραχώρησε, μετά από πλειοδοτικό διαγωνισμό, σε ιδιωτική εταιρεία, άδεια χρήσης του περιπτέρου το οποίο βρίσκεται στον χώρο του αλιευτικού καταφυγίου Παραλιμνίου, για την περίοδο 1.11.2011-31.10.2013, με ετήσιο τέλος €21.504 πλέον ΦΠΑ, το οποίο καταβλήθηκε.

Πριν τη λήξη του συμβολαίου προκηρύχθηκε νέος διαγωνισμός προσφορών και η σύμβαση για την άδεια χρήσης του περιπτέρου κατακυρώθηκε σε άλλο προσφοροδότη, για την περίοδο 1.1.2014 – 31.12.2015 έναντι ποσού €26.400. Ο επιτυχών προσφοροδότης ενημερώθηκε σχετικά στις 31.10.2013 και στη συνέχεια ενημερωνόταν από το Τμήμα ότι αυτό αδυνατούσε να προχωρήσει σε υπογραφή συμβολαίων, αφού ο προηγούμενος αδειούχος αρνείτο να παραδώσει την κατοχή του περιπτέρου και ζητούσε παράταση της ισχύος του διαγωνισμού μέχρι και τις 25.4.2015.

Ο ανάδοχος της προηγούμενης σύμβασης, αρνείται να εγκαταλείψει το υποστατικό και, όπως πληροφορηθήκαμε, εξακολουθεί να το διαχειρίζεται παράνομα. Στις 30.4.2014, ο Γενικός Εισαγγελέας καταχώρισε αγωγή, αξιώνοντας την έξωσή του και διεκδίκηση αποζημιώσεων για την περίοδο που αυτός κατέχει το υποστατικό, μετά την ημερομηνία λήξης της σύμβασης, η οποία εξακολουθεί να βρίσκεται σε διαδικασία εκδίκασης. Επειδή ο ανάδοχος άλλαξε κλειδαριές στα δημόσια αποχωρητήρια του αλιευτικού καταφυγίου, που αποτελούν μέρος του χώρου για τον οποίο παραχωρήθηκε άδεια χρήσης, το Τμήμα αναγκάζεται να καταβάλλει μηνιαίως από τον Αύγουστο 2016, ενοίκιο ύψους €309 για παροχή υπηρεσιών κινητών αποχωρητηρίων.

Επισημαίνεται ότι, ο υπό αναφορά επιτυχών προσφοροδότης καταχώρισε στις 22.12.2015 αγωγή εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας αξιώνοντας αποζημίωση για αγορά εξοπλισμού, διαφυγόντα κέρδη και δικηγορικά έξοδα, σε κλίμακα ύψους €100.000 - €500.000.

Σύσταση: Άμεση προώθηση αποτελεσματικών αποφάσεων και ενεργειών, εφόσον ελλοχεύει κίνδυνος καταβολής αποζημιώσεων, καθώς και αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας του περιπτέρου.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα αποσταλεί σχετική επιστολή στη Νομική Υπηρεσία, η οποία χειρίζεται το θέμα, επισημαίνοντας τη σοβαρότητα της κατάστασης, για επίσπευση των διαδικασιών λήψης απόφασης.

11. Προσέλευση/αναχώρηση υπαλλήλων.

Για την καταγραφή του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού στα Κεντρικά γραφεία χρησιμοποιείται ηλεκτρονικό σύστημα, ενώ στα υπόλοιπα Γραφεία του Τμήματος χρησιμοποιείται μητρώο παρουσιών. Αναφορικά με τη διαδικασία καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Τήρηση μητρώου παρουσιών.

- (i) Στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη δεν τηρείται μητρώο παρουσιών, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατός ο έλεγχος του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης των τεσσάρων ωρομίσθιων εργατών που εργάζονται στον Σταθμό. Επίσης, λειτουργός αλιείας ο οποίος εργάζεται τέσσερις ημέρες την εβδομάδα στο Ερευνητικό Κέντρο Θαλάσσιας Υδατοκαλλιέργειας Κύπρου, δεν καταγράφει σε μητρώο τον χρόνο προσέλευσης και αναχώρησής του από την εργασία.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να προωθήσει διαδικασίες για τήρηση του μητρώου παρουσιών από όλο το προσωπικό βάσει των διατάξεων του Κανονισμού 24(1) των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικών) Κανονισμών του 1991 έως 2012. Επίσης, για σκοπούς εξακρίβωσης του εργασιακού χρόνου του ωρομίσθιου προσωπικού που καταγράφεται, από τον επιβλέπων λειτουργό, στο έντυπο ΓΛ 161(B) «Παρουσιολόγιο Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού», βάσει του οποίου υπολογίζεται το ωρομίσθιο, το Τμήμα πρέπει να εφαρμόσει διαδικασία για την καταγραφή του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του ωρομίσθιου προσωπικού.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί.

- (ii) Όπως μας αναφέρθηκε, για σκοπούς ελέγχου του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού που εργάζεται στα Γραφεία του Τμήματος, πέραν των Κεντρικών γραφείων, αποστέλλεται κάθε πρωί και απόγευμα, μέσω

τηλεομοιότυπου, αντίγραφο του μητρώου παρουσιών που τηρούν. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η διαδικασία αυτή δεν ακολουθείται από όλο το προσωπικό των Γραφείων του Τμήματος καθώς και ότι δεν ασκείται οποιοσδήποτε έλεγχος στα αντίγραφα των μητρώων. Ως εκ τούτου η συγκεκριμένη διαδικασία ελέγχου καθίσταται άνευ ουσίας και μη αποτελεσματική.

Σύσταση: Ο έλεγχος των μητρώων παρουσιών πρέπει να διενεργείται από υπεύθυνο άτομο σε κάθε Γραφείο, ο οποίος να προσυπογραφεί στο μητρώο κάθε φορά που διενεργεί τον έλεγχο και η Διεύθυνση του Τμήματος να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους. Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας των ελέγχων, οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται αιφνιδιαστικά.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί.

- (iii) Από έλεγχο που διενεργήσαμε στα αντίγραφα του μητρώου παρουσιών που απέστειλε η Επαρχιακή Μονάδα που εδρεύει στο Ζύγι κατά τον Φεβρουάριο του 2017, παρατηρήσαμε ότι η Επαρχιακή Μονάδα Ζυγίου απέστειλε στις 2 Φεβρουαρίου αντίγραφα του μητρώου παρουσιών η ώρα 7:48 και 7:54 το πρωί και μόνο στο δεύτερο αντίγραφο του μητρώου παρουσιαζόταν ότι οι δύο λειτουργοί αλιείας είχαν προσέλθει στο Γραφείο η ώρα 7:30. Το ίδιο περιστατικό παρατηρήθηκε και στις 28 Φεβρουαρίου 2017 κατά την οποία ημερομηνία στάληκαν από την υπό αναφορά Μονάδα αντίγραφα του μητρώου στις 7:47 και 15:02 και μόνο στο δεύτερο αντίγραφο παρουσιαζόταν ότι οι δύο λειτουργοί αλιείας προσήλθαν στο Γραφείο από τις 7:30. Δεδομένων των πιο πάνω φαίνεται ότι δεν ασκείται ουσιαστικός και επαρκής έλεγχος στα μητρώα παρουσιών των υπό αναφορά Γραφείων, καθώς και ότι ενδέχεται να μην καταγράφεται, στο μητρώο, η πραγματική ώρα προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού. Επισημάναμε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού 24(1) των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικών) Κανονισμών του 1991 έως 2011, το μητρώο παρουσιών αποσύρεται από τον Λειτουργό που ορίζεται υπεύθυνος για αυτό μετά από παρέλευση πέντε λεπτών το αργότερο από την καθορισμένη ώρα έναρξης της εργασίας και επανατοποθετείται από τον ίδιο την ακριβή ώρα που λήγει η εργασία. Οι υπάλληλοι που φθάνουν αργά οφείλουν να παρουσιάζονται στον αρμόδιο λειτουργό, για να δώσουν λόγους για την καθυστέρηση προσέλευσης στο καθήκον.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να εφαρμόσει τις πρόνοιες του υπό αναφορά Κανονισμού και να υιοθετήσει διαδικασίες που να διασφαλίζουν την καταγραφή της πραγματικής ώρας προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί.

- (iv) Κατόπιν διερεύνησης ανώνυμης καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 20.9.2017, διαφάνηκε ότι υπάλληλος της Επαρχιακής Μονάδας Λεμεσού συμπληρώνει και υπογράφει το μητρώο παρουσιών για λογαριασμό πέντε υπαλλήλων του Γραφείου, μεταξύ των οποίων και του Προϊσταμένου του Γραφείου. Σύμφωνα με την καταγγελία, ο υπό αναφορά υπάλληλος σημειώνει ότι οι πέντε υπάλληλοι προσέρχονται και αναχωρούν από την εργασία τους στις 7:30 και 15:00, αντίστοιχα, παρά το γεγονός ότι αυτοί προσέρχονται στην εργασία τους με καθυστέρηση και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά την εκτέλεση εργασιών εκτός Γραφείου, πριν τον καθορισμένο χρόνο λήξης του ωραρίου τους, δεν επιστρέφουν στη βάση τους. Κατόπιν εξέτασης αντιγράφων του μητρώου παρουσιών που τηρεί το υπό

αναφορά Γραφείο διαφάνηκε ότι τα στοιχεία των πέντε υπαλλήλων συμπληρώνονται για όλους από ένα πρόσωπο, αφού ο γραφικός χαρακτήρας είναι ο ίδιος. Επίσης, στα πλαίσια εξέτασης της υπό αναφορά καταγγελίας, ζητήσαμε στις 21.9.2017, η ώρα 14:10 όπως μας σταλεί μέσω τηλεομοιότυπου αντίγραφο του μητρώου παρουσιών που τηρεί το προσωπικό της Επαρχιακής Μονάδας Λεμεσού. Από την εξέταση του αντιγράφου που μας στάλθηκε η ώρα 14:14, παρατηρήσαμε ότι δύο επιθεωρητές, μεταξύ των οποίων και ο Προϊστάμενος του Γραφείου, φαινόταν ότι είχαν ήδη υπογράψει ότι αναχώρησαν από την εργασία τους σημειώνοντας ωστόσο ως ώρα αναχώρησης τις 15:00. Σε τηλεφωνική επικοινωνία μας με το εν λόγω Γραφείο μάς αναφέρθηκε ότι οι υπό αναφορά επιθεωρητές απουσίαζαν από την εργασία τους. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω εγείρονται ερωτηματικά ως προς τη διαδικασία που τηρείται από το υπό αναφορά Γραφείο για την καταγραφή του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού καθώς και για τον βαθμό εμπλοκής του ιδίου του Προϊστάμενου, δεδομένου ότι μεταξύ των αρμοδιοτήτων του είναι και η επίβλεψη της τήρησης του ωραρίου εργασίας και της ορθής τήρησης του μητρώου παρουσιών. Επισημάναμε ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό 24(3) των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικών) Κανονισμών του 1991 έως 2011, η ορθή τήρηση του μητρώου παρουσιών αποτελεί ευθύνη του οικείου Προϊσταμένου του Τμήματος ή του υπεύθυνου λειτουργού που ορίζει για τον σκοπό αυτό καθώς και ότι ο Κανονισμός 24(1) των υπό αναφορά Κανονισμών, προνοεί για σκοπούς ελέγχου της ώρας προσέλευσης και αναχώρησης των υπαλλήλων, την εγκατάσταση και χρήση των κατάλληλων ηλεκτρονικών μέσων, όπου αυτό είναι δυνατό, αντί του μητρώου παρουσιών.

Σύσταση: Λόγω της σοβαρότητας των ευρημάτων, ζητήσαμε όπως το πιο πάνω θέμα διερευνηθεί περαιτέρω από το Τμήμα, το οποίο θα πρέπει να λάβει μέτρα σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το προσωπικό του Γραφείου δεν τηρεί το κανονικό ωράριο της εργασίας του. Επισημάναμε ότι, σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ), αρ. 1459 ημερ. 3.10.2012, το φαινόμενο της μη τήρησης του θεσμοθετημένου ωραρίου της Δημόσιας Υπηρεσίας και της μη συμμόρφωσης με τους σχετικούς Κανονισμούς και Διατάξεις που το αφορούν, εκτός του ότι αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα για τους υπαλλήλους, προκαλεί και σοβαρά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ορίστηκε ερευνών Λειτουργός για διερεύνηση του θέματος και ότι θα ενημερώσει την Υπηρεσία μας για τα ευρήματα.

(β) Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού. Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε της διαδικασίας που ακολουθεί το Τμήμα για την καταγραφή και τον έλεγχο του χρόνου προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού στα Κεντρικά γραφεία διαπιστώσαμε τα ακόλουθα ευρήματα για τα οποία η Υπηρεσία μας διενήργησε ανάλογες συστάσεις:

- (i) Αδυναμίες στη συμπλήρωση του εντύπου «Ενημέρωση Χρόνου Προσέλευσης/Αποχώρησης Υπαλλήλου» βάσει του οποίου τεκμηριώνεται ο χρόνος απουσίας του υπαλλήλου από την εργασία του.
- (ii) Λάθη στην αναγνώριση του πλεονασματικού χρόνου που εργάστηκε το προσωπικό από το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης/αποχώρησης.

- (iii) Αδυναμίες στην αρχειοθέτηση των δικαιολογητικών των υπαλλήλων.
- (iv) Μη αποστολής στο ΤΔΔΠ του εντύπου για τον έλεγχο του χρόνου προσέλευσης/αποχώρησης των υπαλλήλων από την εργασία τους, το οποίο πρέπει να συμπληρώνεται και να αποστέλλεται στο ΤΔΔΠ ετήσια, το αργότερο μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου του επόμενου έτους.
- (v) Μη τήρηση εφεδρικών αντιγράφων του ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής του χρόνου προσέλευσης/αποχώρησης.

Η Διευθύντρια του Τμήματος συμφώνησε με τις υποδείξεις μας και μας πληροφόρησε ότι θα υιοθετήσει τις σχετικές συστάσεις μας.

(γ) Κατά τον έλεγχο που διενεργήσαμε για το 2015, παρατηρήσαμε ότι συγκεκριμένα μέλη του προσωπικού αναχωρούν πριν τη λήξη του θεσμοθετημένου ωραρίου λόγω της φύσης των καθηκόντων τους και εισηγηθήκαμε όπως σε περίπτωση που αυτό θεωρείται επιβεβλημένο, το θέμα να τεθεί υπόψη του ΤΔΔΠ. Παρά το γεγονός ότι το Τμήμα συμφώνησε με τη σύστασή μας, εντούτοις μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου, δεν προωθήθηκε οποιαδήποτε σχετική ενέργεια.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να εξασφαλίσει γραπτή έγκριση από το ΤΔΔΠ σχετικά με το πιο πάνω θέμα.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα υποβάλει σχετικό αίτημα στο ΤΔΔΠ για έγκριση.

12. Εισπράξεις.

(α) **Λειτουργοί Είσπραξης Εσόδων.** Οι εισπράξεις του Τμήματος στα Κεντρικά Γραφεία διενεργούνται από τρεις υπαλλήλους, οι οποίοι, πέραν των άλλων καθηκόντων τους, είναι επιφορτισμένοι και με καθήκοντα εισπράκτορα.

Επιπλέον, η κεντρική Ταμίας του Τμήματος, ενεργεί και ως εισπράκτορας στην περίπτωση απουσίας των υπόλοιπων εισπρακτόρων.

Μετά τη μετακίνηση δυο λογιστικών λειτουργών που υπηρετούσαν στο Τμήμα, η κεντρική Ταμίας του Τμήματος τηρεί και το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης, σε αντίθεση με την πρόνοια της Δημοσιονομικής Λογιστικής Οδηγίας (ΔΛΟ) 61, σύμφωνα με την οποία «το απόθεμα των βιβλίων είσπραξης καθώς και το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης, πρέπει να φυλάσσονται από πρόσωπο το οποίο δεν είναι Λειτουργός Είσπραξης Εσόδων».

Σύσταση: Συμμόρφωση με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 61.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης έχει χρεωθεί σε υπεύθυνο λειτουργό του Αρχείου, ο οποίος διατηρεί τα εν λόγω έντυπα κλειδωμένα σε ασφαλές μέρος σύμφωνα με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 61.

(β) **Επιθεώρηση μετρητών.** Στο πλαίσιο επιθεωρήσεων μετρητών που διενεργούνται από τρεις λειτουργούς είσπραξης εσόδων στα Κεντρικά Γραφεία, διαπιστώθηκαν οι πιο κάτω αδυναμίες και παραλείψεις:

- Μη ύπαρξη κατάλληλων προστατευτικών μέτρων για την ασφαλή φύλαξη των μετρητών και επιταγών, σε αντίθεση με τη ΔΛΟ 5(γ). Οι εισπράξεις φυλάσσονται σε συρτάρι στο γραφείο της εισπράκτορα, ωστόσο δεν υπάρχουν συστήματα ασφαλείας και ως εκ τούτου ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας χρημάτων. Επίσης, το Βιβλίο Ταμείου και οι αποδείξεις είσπραξης δεν ήταν φυλαγμένα σε ασφαλές μέρος.

- Οι εισπράξεις δεν καταχωρίζονται έγκαιρα στο Βιβλίο Ταμείου, ούτε κατατίθενται σε εμπορική τράπεζα καθημερινά, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 30, σύμφωνα με την οποία «οι Λειτουργοί Είσπραξης Εσόδων πρέπει να καταχωρίζουν έγκαιρα τις εισπράξεις τους σε Βιβλίο Ταμείου και να τις καταθέτουν σε τράπεζα [...] στις περιπτώσεις που η κατάθεση καθημερινά δυνατό να προκαλεί πρόβλημα το θέμα πρέπει να παραπέμπεται στον Γενικό Λογιστή για οδηγίες».
- Ο Διευθυντής του Τμήματος ή αντιπρόσωπος του δεν έχει διενεργήσει αιφνιδιαστικό έλεγχο στα μετρητά στα χέρια του Λειτουργού τουλάχιστο μία φορά κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ή του τρέχοντος έτους, σε αντίθεση με τη ΔΛΟ 38, σύμφωνα με την οποία «οι Προϊστάμενοι Τμημάτων ή οι εκπρόσωποι τους πρέπει να διεξάγουν, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο αιφνιδιαστικούς ελέγχους στους λειτουργούς τους που τους ανατέθηκε η είσπραξη και φύλαξη των εσόδων. Ο Γενικός Λογιστής και ο Γενικός Ελεγκτής πρέπει να πληροφορούνται για τη διενέργεια τέτοιων ελέγχων».
- Στα μετρητά του Ταμείου ενσωματώνονταν και προσωπικά μετρητά της εισπράκτορος λόγω του ότι, όπως μας αναφέρθηκε, προκύπτει η ανάγκη να δίνει ρέστα.
- Δεν κατέστη δυνατό να συμφιλιωθεί το συνολικό ποσό της κατάθεσης σε εμπορική τράπεζα με τις εισπράξεις που διενεργήθηκαν κατά τις μέρες που μεσολάβησαν από την τελευταία κατάθεση.
- Στο χρηματοκιβώτιο του Τμήματος υπήρχαν και δύο μεταχρονολογημένες επιταγές για ποσό ύψους €500 έκαστη και αφορούσαν σε εξώδικη ρύθμιση αδικήματος ύψους €1.500. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 46 «δεν πρέπει να γίνονται αποδεκτές επιταγές με μεταγενέστερη ημερομηνία κάτω από οποιεσδήποτε περιστάσεις».
- Οι επιταγές δεν ήταν δίγραμμες, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 50 σύμφωνα με την οποία «εξαργυρωτές επιταγές πρέπει να μετατρέπονται σε δίγραμμες αμέσως μετά την παραλαβή τους».
- Δεν κατέστη δυνατόν να συμφιλιωθεί το συνολικό ποσό της κατάθεσης σε εμπορική τράπεζα με τις εισπράξεις που διενεργήθηκαν κατά τις μέρες που μεσολάβησαν από την τελευταία κατάθεση. Αυτό αποτελεί ένδειξη κατακράτησης ποσού από τις εισπράξεις, μέχρι την παράδοση στην Ταμεία που διενεργείται συνήθως στο τέλος του μήνα.

(γ) Επισημάνουμε ότι οι πιο πάνω παρατηρήσεις/παραλείψεις, κυρίως όσον αφορά στην ασφαλή φύλαξη χρημάτων, μερικές από τις οποίες διαπιστώθηκαν και σε ελέγχους προηγούμενων ετών, ενδεχομένως να συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα βάσει του άρθρου 73 του περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμου του 1990 σύμφωνα με το οποίο «[1] Δημόσιος υπάλληλος υπόκειται σε πειθαρχική δίωξη: (α) αν διαπράξει αισχροτήτα (β) αν ενεργήσει ή παραλείψει κάτι με τρόπο που ισοδυναμεί με παράβαση οποιουδήποτε από τα καθήκοντα ή τις υποχρεώσεις δημόσιου υπαλλήλου. [2] Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού ο όρος "καθήκοντα ή υποχρεώσεις δημόσιου υπαλλήλου" περιλαμβάνει κάθε καθήκον ή υποχρέωση που επιβάλλεται σε δημόσιο υπάλληλο δυνάμει του Νόμου αυτού ή οποιουδήποτε άλλου Νόμου ή Κανονισμών ή δυνάμει οποιασδήποτε διοικητικής πράξης που γίνεται με βάση αυτούς ή δυνάμει οποιασδήποτε διαταγής ή οδηγίας που εκδόθηκε».

Σύσταση: Ο ελέγχων λειτουργός του Τμήματος, στη βάση των αρμοδιοτήτων και ευθυνών που του αποδίδονται δυνάμει του Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014) και του Περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), θα πρέπει άμεσα να προβεί στη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των πιο πάνω παραλείψεων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα εφαρμοστεί.

(δ) Επιστροφή χρησιμοποιημένων βιβλίων είσπραξης. Παρά το γεγονός ότι, κατόπιν οδηγιών του Λογιστηρίου, τα Κεντρικά, καθώς και τα Επαρχιακά Γραφεία προέβηκαν στην επιστροφή, των συμπληρωμένων βιβλίων είσπραξης που φυλάσσονται στις επαρχίες για περίοδο ενός έτους μετά τη λήξη του έτους στο οποίο αφορούν, διαπιστώσαμε, από επισκόπηση του μητρώου διπλοτύπων, ότι εξακολουθεί να εκκρεμεί η επιστροφή βιβλίων το παλαιότερο των οποίων φέρει αύξοντα αριθμό 132801 – 132850 και εκδόθηκε στις 28.12.2007.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε και πάλι όπως προωθηθούν ενέργειες για επιστροφή των χρησιμοποιημένων βιβλίων είσπραξης. Σε περίπτωση που τα παλαιότερα βιβλία είσπραξης δεν μπορούν να εντοπιστούν, θα πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις της ΔΛΟ 62, σύμφωνα με την οποία η απώλεια βιβλίων είσπραξης πρέπει να καταγγέλλεται στον Γενικό Λογιστή και στον Γενικό Ελεγκτή, με την αναφορά των περιστάσεων κάτω από τις οποίες απωλέσθηκαν.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα εφαρμοστεί.

(ε) Διερεύνηση πιθανής διάπραξης αδικήματος από εισπράκτορα του Τμήματος. Στην επιστολή ελέγχου του προηγούμενου έτους, αναφέραμε ότι κατά τον έλεγχο που διενήργησε το Λογιστήριο του Τμήματος στους εισπράκτορες του Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος στην Πάφο στις 18.2.2015, διαπιστώθηκε ότι Λειτουργός προέβαινε σε είσπραξη χρημάτων για έκδοση αδειών αλιείας χωρίς την έκδοση απόδειξης είσπραξης, γεγονός που παραδέχτηκε και ο ίδιος μετά τον τερματισμό των καθηκόντων του ως Λειτουργός Είσπραξης Εσόδων, ενώ παράλληλα προέβηκε σε κατάθεση ποσού ύψους €816 στις 19.2.2015. Το γεγονός γνωστοποιήθηκε στο Υπουργείο ΓΑΑΠ στις 24.2.2015, με κοινοποίηση στη Γενική Λογίστρια και τον Γενικό Ελεγκτή, ενώ προωθήθηκε σχετική καταγγελία στον Γενικό Εισαγγελέα, στις 22.4.2015.

Από έλεγχο στον προσωπικό φάκελο του υπό αναφορά Λειτουργού, διαπιστώθηκε ότι στο παρελθόν διενεργήθηκαν δύο φορές πειθαρχικές έρευνες σε βάρος του και του επιβλήθηκαν πειθαρχικές ποινές (στη μια περίπτωση διακοπή της προσαύξησής του για έξι μήνες και στην άλλη, αυστηρή επίπληξη). Περαιτέρω, στις 5.2.2015, ανακοινώθηκε στον Λειτουργό η διεξαγωγή τρίτης πειθαρχικής έρευνας σε βάρος του, λόγω άρνησης εκτέλεσης καθήκοντος.

Παρά το γεγονός ότι στην απαντητική του επιστολή που αφορούσε στον προηγούμενο έλεγχο της Υπηρεσίας μας, το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι θα γίνει προσπάθεια, σε συνεργασία με την αρμόδια Αρχή, για επέκταση του ελέγχου επί των εισπράξεων και σε προηγούμενους μήνες, δεν φαίνεται να προωθήθηκαν οποιεσδήποτε σχετικές ενέργειες.

Σύσταση: Ζητήσαμε να πληροφορηθούμε σχετικά με την εξέλιξη της υπόθεσης καθώς και για την επέκταση του ελέγχου σε προηγούμενους μήνες, για την εξακρίβωση του ακριβούς ποσού που θα πρέπει να καταβληθεί στο δημόσιο από τον υπό αναφορά Λειτουργό. Τέλος, λόγω του ότι ο συγκεκριμένος λειτουργός τελεί υπό καθεστώς αορίστου χρόνου, ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε κατά πόσο είχε καταθέσει την απαιτούμενη εγγύηση.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η υπόθεση βρίσκεται στο Δικαστήριο. Όσον αφορά στη διενέργεια ελέγχου σε προηγούμενους μήνες, αυτό δεν κατέστη δυνατόν λόγω και των αλλαγών που επήλθαν με τη μετακίνηση των Λογιστικών Λειτουργιών από το Τμήμα. Επίσης η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι το θέμα θα εξεταστεί σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υπουργείου ΓΑΑΠ για να αποφασιστούν οι τυχόν περαιτέρω ενέργειες. Μας πληροφόρησε επίσης ότι δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός της εγγύησης του υπαλλήλου, και ότι πιθανόν να μην είχε κατατεθεί η απαιτούμενη εγγύηση.

13. Εισπράξεις στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη.

Σε συνέχεια εκτενών παρατηρήσεων που καταγράφονται σε προηγούμενες Εκθέσεις ελέγχου της Υπηρεσίας μας επί του πιο πάνω θέματος, καθώς και ευρημάτων του φετινού μας ελέγχου, αναφέρονται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με την κατάσταση εισπράξεων (Έντυπο ΓΛ14), συγκεκριμένος Επιθεωρητής (εισπράκτορας Β) ασκούσε καθήκοντα λειτουργού εισπράξης στον υπό αναφορά Σταθμό από τον Αύγουστο του 2011 μέχρι και τον Αύγουστο του 2015. Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται οι εισπράξεις του Σταθμού κατά την περίοδο 2011 μέχρι 2016.

Έτος	Εισπράκτορας Α	Εισπράκτορας Β	Εισπράκτορας Γ	Σύνολο €
2011	12.844	9.226	---	22.070
2012	---	10.452	---	10.452
2013	---	5.435	---	5.435
2014	---	4.167	---	4.167
2015	---	8.405	1.205	9.610
2016	---	---	9.038	9.038

Αναφορικά με τις εισπράξεις στον Σταθμό κατά τις πιο πάνω περιόδους αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- (i) Οι εισπράξεις των εισπρακτόρων Α και Β αφορούσαν τόσο στην πώληση ψαριών, όσο και στην έκδοση αδειών αλιείας, ενώ του εισπράκτορα Γ μόνο στην πώληση ψαριών. Σημειώνονται ιδιαίτερα μειωμένες εισπράξεις κατά τα έτη 2013 και 2014, γεγονός που ενισχύει τις ενδείξεις για πιθανή διάπραξη κατάχρησης εισπράξεων του Τμήματος κατά την περίοδο αυτή.
- (ii) Για ίδιες χρονικές περιόδους ο εισπράκτορας Β χρησιμοποιούσε ταυτόχρονα, δύο διαφορετικά διπλότυπα αποδείξεων εισπράξεων, γεγονός που αποδυναμώνει την παρακολούθηση των εισπράξεων.
- (iii) Τα έντυπα «καταστάσεις εισπράξεων» (έντυπο ΓΛ14) του εισπράκτορα Β, τα οποία είχαν παρουσιαστεί για έλεγχο τον Μάιο του 2015, ζητήθηκαν και κατά τον φετινό έλεγχο, ωστόσο αυτά δεν παρουσιάστηκαν.

Επισημαίνεται ότι, στην απαντητική επιστολή του Τμήματος που αφορούσε στο προηγούμενο έλεγχο της Υπηρεσίας μας, αναφορικά με την έκδοση αποδείξεων εισπράξης με ελλιπή στοιχεία και καθυστέρηση καταθέσεων μετρητών, το Τμήμα μάς ανέφερε ότι «από αξιολόγηση της κατάστασης φαίνεται ότι ήταν θέμα αμέλειας του επιθεωρητή», χωρίς ωστόσο το συμπέρασμα αυτό να τεκμηριώνεται.

Σύσταση: Επαναλάβουμε την άποψη ότι το Τμήμα θα πρέπει να προβεί σε διερεύνηση του πιο πάνω σοβαρού, κατά την άποψή μας, περιστατικού, ώστε να εξακριβωθούν τα ακριβή αίτια της έκδοσης αποδείξεων είσπραξης με ελλιπή στοιχεία.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ο εν λόγω Επιθεωρητής δεν ασκεί πλέον καθήκοντα εισπράκτορα και θα προχωρήσει στον διορισμό ερευνητή λειτουργού για διερεύνηση της υπόθεσης.

14. Καθυστερημένα Έσοδα.

(α) Έκθεση καθυστερημένων εσόδων. Σύμφωνα με την έκθεση καθυστερημένων εσόδων που ετοιμάστηκε από το Τμήμα για το έτος που έληξε στις 31.12.2016 και υποβλήθηκε στη Γενική Λογίστρια, με κοινοποίηση στον Γενικό Ελεγκτή, στις 9.2.2017, το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων στις 31.12.2016 ανερχόταν στις €103.693 σε σύγκριση με €59.561 στις 31.12.2015. Διαπιστώθηκε ότι το έντυπο ΓΛ20 δεν ήταν ορθά συμπληρωμένο στην ολότητά του, όσον αφορά στις στήλες:

- (5) «καθυστερήσεις προηγούμενων περιόδων» και «εκκρεμεί από»
- (6) "είσπραξεις μέσα στην περίοδο" δεν αναφέρεται καμιά είσπραξη μέσα στην περίοδο που να αφορά σε καθυστερημένα έσοδα, παρόλο που όπως διαφαίνεται, πραγματοποιήθηκαν τέτοιες εισπράξεις
- (15) "λόγοι για τη μη είσπραξη των καθυστερήσεων και μέτρα που λήφθηκαν εναντίον των χρεωστών".

Ως εκ τούτου, η πληροφόρηση που δίνεται όσον αφορά στα καθυστερημένα έσοδα δεν είναι πλήρης.

Πρόσθετα, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- Οι αναλυτικές καταστάσεις χρεωστών τελών ελλειμισμού ανά αλιευτικό καταφύγιο δεν παρείχαν επαρκή πληροφόρηση και ως εκ τούτου δεν ήταν εφικτό να τεκμηριωθεί η ορθότητα του ύψους του συνόλου των καθυστερημένων εσόδων, τόσο των προηγούμενων ετών, όσο και της υπό αναφορά περιόδου, όπως περιλήφθηκαν στην έκθεση.
- Από παρατηρήσεις που υπάρχουν στις αναλυτικές καταστάσεις τελών ελλειμισμού, αναφέρονται ατακτοποιήτες καθυστερήσεις που αφορούν μέχρι και στο έτος 2012.
- Καθυστερημένα έσοδα ύψους €2.365 προέκυψαν και από ημερήσιο ελλειμισμό, στο αλιευτικό καταφύγιο Παραλιμνίου, παρά το γεγονός ότι, όπως πληροφορηθήκαμε, αυτά καταβάλλονται προκαταβολικά.
- Δεν ήταν εφικτή η επιβεβαίωση του ύψους των καθυστερημένων εσόδων από «δικαιώματα επιθεώρησης ελέγχου», αφού δεν ήταν αρχειοθετημένα τα τιμολόγια που εκδόθηκαν για τον σκοπό αυτό κατά τη διάρκεια του έτους. Στην κατάσταση καθυστερημένων εσόδων παρουσιάζεται ποσό ύψους €9.786, από το οποίο ποσό ύψους €3.263 αφορά στο προηγούμενο έτος.
- Στην έκθεση δεν περιλαμβάνονται τυχόν εξώδικα πρόστιμα που δεν είχαν τακτοποιηθεί μέχρι τις 31.12.2016, αφού όπως παρατηρήσαμε, δεν εξασκείται εποπτεία από τα Κεντρικά γραφεία στη χρήση του εντύπου ΓΛ291Α «Πιστοποιητικό πληρωμής εξώδικου προστίμου» σε σχέση με το έντυπο ΓΛ291 «Ειδοποίηση που προσφέρει την ευκαιρία πληρωμής εξώδικου προστίμου», από τα Επαρχιακά Γραφεία.

Επισημάναμε ότι, δυνάμει του άρθρου 33 «Δημοσιοποίηση καθυστερημένων εσόδων» του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), «ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου Νόμου ή Κανονισμού, ο Γενικός Λογιστής δύναται να δημοσιεύει στοιχεία αναφορικά με τους χρεώστες των οικονομικών φορέων και των ειδικών ταμείων των οποίων οι μη διευθετημένες οφειλές εκκρεμούν για περίοδο πέραν των δώδεκα (12) μηνών». Ως εκ τούτου η υπό αναφορά κατάσταση θα πρέπει να συμπληρώνεται στην ολότητά της και ορθά.

Σύσταση: Η έκθεση καθυστερημένων εσόδων θα πρέπει να συντάσσεται με όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σχετικής εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου για διευκόλυνση της παρακολούθησης της είσπραξης όλων των τύπων οφειλών. Πρέπει επίσης να τεκμηριώνεται η ορθότητα των ποσών που περιλαμβάνονται σε αυτή.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα υλοποιηθεί σε συνεργασία και καθοδήγηση από το Λογιστήριο του Υπουργείου ΓΑΑΠ.

(β) Μέτρα είσπραξης καθυστερημένων εσόδων. Διαπιστώθηκε και πάλι, όπως και κατά τα προηγούμενα δύο έτη, ότι συγκεκριμένη εταιρεία που λειτουργεί ως μονάδα θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας, παρουσιάζει συστηματική καθυστέρηση στην καταβολή των τελών χρήσης θαλάσσιου χώρου. Η υπό αναφορά εταιρεία, (συνδέεται με αξιωματούχο της Δημοκρατίας), στις 31.12.2016 όφειλε ποσό ύψους €37.515 που αφορούσε σε τέλη χρήσης θαλάσσιου χώρου για τα έτη 2014, 2015 και 2016, πλέον τόκους υπερημερίας, ως ακολούθως:

Έτη	Ετήσιο ενοίκιο	Τόκοι υπερημερίας
	€	€
2014	12.023,94	480,96
2015	12.023,94	961,84
2016	12.023,94	-
	36.071,82	1.442,80
Σύνολο	37.514,62	

Το Τμήμα απέστειλε στην εταιρεία υπενθυμητική επιστολή για τα καθυστερημένα τέλη χρήσης θαλάσσιου χώρου για τα έτη 2014 και 2015 στις 4.2.2016 και επόμενη επιστολή για τα έτη 2014, 2015 και 2016 στις 26.6.2017 (17 μήνες μετά), καλώντας την όπως προσκομίσει τα οφειλόμενα ποσά μέχρι τις 31.7.2017 και ότι σε περίπτωση που δεν καταβληθούν τα καθυστερημένα τέλη το Τμήμα θα προχωρήσει σε καταγγελία της εταιρείας και θα λάβει τα οποιαδήποτε μέτρα εναντίον της στα πλαίσια που ορίζει η σχετική νομοθεσία. Το ίδιο λεκτικό αναφέρεται και σε προηγούμενες επιστολές, χωρίς ωστόσο τα γραφόμενα να τύχουν εφαρμογής.

Επισημάναμε ότι η πιο πάνω εταιρεία οφείλει και καθυστερημένα τέλη ελλιμενισμού ύψους €1.905 για τα έτη 2015 και 2016, που αφορούν σε τρία σκάφη που βρίσκονται ελλιμενισμένα στο αλιευτικό καταφύγιο Ζυγίου.

Παρατηρείται μεγάλη ανοχή από μέρους του Τμήματος, σε σχέση με την ανάκτηση των καθυστερημένων εσόδων από τη συγκεκριμένη εταιρεία, αφού όπως διαπιστώνεται, παρήλθαν 18 μήνες για να επαναφερθεί το θέμα, και δεν λήφθηκε οποιοδήποτε αποτελεσματικό μέτρο από το Τμήμα, με αποτέλεσμα ο χρεώστης να εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται και να μην προβαίνει σε τακτοποίηση των υποχρεώσεών του.

Τονίζεται ότι, η μη έγκαιρη είσπραξη των εσόδων και η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την ανάκτησή τους.

Σύσταση: Ενόψει της συστηματικής φύσης των καθυστερήσεων που παρουσιάζει η συγκεκριμένη εταιρεία και λαμβανομένης υπόψη της σημαντικότητας του ποσού σε σχέση με το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων του Τμήματος, θεωρούμε ότι η συχνότητα των υπενθυμίσεων και τα μέτρα που λαμβάνονται δεν είναι επαρκή για διασφάλιση της είσπραξης των καθυστερημένων εσόδων και το Τμήμα θα πρέπει να εξετάσει τη λήψη πιο δραστικών μέτρων, σύμφωνα με την Εγκύκλιο αρ. 1696 του Γενικού Λογιστηρίου, ημερ. 5.11.2012.

Επισημαίνεται ότι στην απαντητική επιστολή του Τμήματος ημερ. 28.12.2016, σε σχέση με τον προηγούμενο έλεγχο της Υπηρεσίας μας, αναγνωρίζεται ότι το Τμήμα επέδειξε αρκετή ελαστικότητα προς την εταιρεία και αναφέρεται ότι το Τμήμα θα καλέσει άμεσα τον ιδιοκτήτη της εταιρείας για να του υποδείξει τη σοβαρότητα του θέματος των καθυστερημένων οφειλών και εάν εντός μικρού χρονικού ορίου (1 μήνα) ο ενδιαφερόμενος δεν ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, τότε η υπόθεση θα προωθηθεί δικαστικά.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα θα καλέσει σε συνάντηση τον ενδιαφερόμενο για να του επισημάνει τη σοβαρότητα του θέματος και σε περίπτωση που δεν ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του στο χρονικό πλαίσιο που θα καθοριστεί κατά την εν λόγω συνάντηση τότε το Τμήμα θα προωθήσει την υπόθεση δικαστικά.

15. Διάφορα προγράμματα.

Η πρόνοια για το πιο πάνω κονδύλι εσόδου ανήλθε σε €192.500 και το πραγματικό έσοδο για το έτος 2016 ανήλθε στα €851.679, δηλαδή παρατηρείται αύξηση €659.179 ή 342%.

Στον φάκελο του πιο πάνω εσόδου, που τηρείται στο Λογιστήριο του ΤΑΘΕ, αρχειοθετούνται πιστωτικές σημειώσεις και διορθωτικά δελτία. Επίσης το Τμήμα εκδίδει τιμολόγια για υπηρεσίες που παρέχει.

Παρατηρήσαμε ότι όσον αφορά στις πιστωτικές σημειώσεις και στα διορθωτικά δελτία δεν υπήρχαν δικαιολογητικά στοιχεία έτσι δεν κατέστη δυνατό να τεκμηριωθεί η ορθότητα του ποσού του εσόδου που εισπράχθηκε κατά περίπτωση και η κατάλληλη ταξινόμησή του σε κονδύλι εσόδου.

Όπως διαφάνηκε, έσοδο ύψους €746.646 που αφορούσε στο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας 2014-2020» ταξινομήθηκε, ενδεχομένως λανθασμένα, στο έσοδο αυτό, αφού τα πραγματικά έσοδα σε σχέση με την πρόνοια παρουσιάζονται αυξημένα κατά €659.179. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με αλληλογραφία με το Γενικό Λογιστήριο ημερ. 13.10.2016, ποσό ύψους €1.422.000 που αφορούσε στο πιο πάνω Ταμείο ταξινομήθηκε σε λογαριασμό του Γενικού Λογιστηρίου (αρ. 44.19.02.0035), όπως αναγράφεται στη σχετική πιστωτική σημείωση.

Επίσης έσοδο ύψους €1.490 που αφορούσε σε αίτηση διεξαγωγής θαλασσιών ερευνών δυνάμει του Κανονισμού 5(II) των περί της Θαλάσσιας Επιστημονικής Έρευνας Κανονισμών του 2014 (ΚΔΠ 577/2014), ταξινομήθηκε στο άρθρο αυτό, ενώ ίδιο έσοδο ύψους €1.500 (η διαφορά φαίνεται ότι οφείλεται σε τραπεζικά δικαιώματα) ταξινομήθηκε στο άρθρο 01.756. «Διάφορα Προγράμματα». Συναφώς αναφέρουμε ότι δεν υπήρχε σύστημα αρχειοθέτησης των τιμολογίων που εισπράττονται, για σκοπούς παρακολούθησης της τακτοποίησής τους και ως εκ τούτου δεν ήταν εφικτό να διαπιστωθεί η ύπαρξη τυχόν άλλων καθυστερημένων εσόδων.

Σύσταση: Για όλες τις περιπτώσεις εσόδων που ενσωματώνονται στο υπό αναφορά άρθρο θα πρέπει να υπάρχει τεκμηρίωση της ορθότητας του ύψους των ποσών και να διασφαλίζεται ότι ταξινομήθηκαν στο ορθό κονδύλι εσόδου καθώς επίσης να εφαρμοστεί σύστημα αρχειοθέτησης των τιμολογίων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι θα εφαρμόζεται η σύστασή μας.

16. Ενοίκια.

Κατά το 2016, η δαπάνη για ενοίκια ανήλθε στα €242.300, σε σύγκριση με €200.660 το 2015 και αφορά στη στέγαση των διαφόρων γραφείων του Τμήματος, ως ακολούθως:

	2016 €	2015 €
Κεντρικά γραφεία (Λευκωσία)	220.000	150.000
<u>Μείον:</u> Αναλογία ενοικίου Επαρχιακού Γεωργικού Γραφείου Λευκωσίας	(44.000)	(15.640)
Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού	15.000	15.000
Αποθηκευτικός χώρος στη Λεμεσό	44.100	44.100
Επαρχιακό Γραφείο Πάφου	7.200	7.200
Σύνολο	242.300	200.660

(α) **Κεντρικά γραφεία – Λευκωσία.** Στις 4.1.2007 υπογράφηκε συμβόλαιο μεταξύ του Διευθυντή του Τμήματος και ιδιωτικής εταιρείας, για την επταετή ενοικίαση κτιρίου συνολικού εμβαδού 2.550 τ.μ. και χώρων στάθμευσης, για σκοπούς στέγασης των Κεντρικών γραφείων του ΤΑΘΕ, έναντι ετήσιου ενοικίου €191.600 (£112.140), με πρόνοια αύξησής του κατά 7% μετά τα τρία πρώτα χρόνια και ακολούθως ανά διετία. Το υπό αναφορά συμβόλαιο τροποποιήθηκε στις 4.7.2013 στο πλαίσιο της γενικής διαπραγμάτευσης του ύψους των ενοικίων που καταβάλλει το δημόσιο και το ετήσιο ενοίκιο των γραφειακών και αποθηκευτικών χώρων μειώθηκε σε €80.000 ετησίως, μέχρι τις 4.7.2015, ημερομηνία κατά την οποία θα γινόταν εκ νέου διαπραγμάτευση. Μετά από επανειλημμένα αιτήματα της ιδιοκτήτριας εταιρείας, τους ισχυρισμούς της για αδικία εις βάρος της και προειδοποιήσεις της για μη αποδοχή τυχόν ανανέωσης του συμβολαίου, ο Κεντρικός Φορέας Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ) ενέκρινε, στις 29.7.2015, την ανανέωση του ενοικιαστήριου συμβολαίου για περίοδο δέκα ετών, με ετήσιο ενοίκιο ύψους €220.000 για το πρώτο έτος (4.7.2015-3.7.2016) και αύξηση ύψους 9% για το δεύτερο έτος, 4% για το τρίτο και στη συνέχεια 7% ανά διετία, αρχίζοντας από το τέταρτο έτος. Στις 20.8.2015 εξασφαλίστηκε και η σχετική έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών.

Σε επιστολή μας ημερ. 11.9.2015 προς τον Πρόεδρο του ΚΦΣΚΥ, επισημάναμε ότι, σε περίπτωση που το αρχικό συμβόλαιο ανανεωνόταν στη λήξη του, στις 31.12.2013, με τους ίδιους όρους, το προς καταβολή ενοίκιο για το έτος 2015 θα ανερχόταν σε €234.718. Όπως προκύπτει, εγκρίθηκε, ουσιαστικά, η επαναφορά του καταβαλλόμενου ενοικίου στα επίπεδα που θα ίσχυαν εάν το αρχικό συμβόλαιο ημερ. 4.1.2007 δεν τύγχανε της τροποποίησης στις 4.7.2013. Στην ίδια επιστολή εκφράσαμε την άποψη ότι η σημαντική αύξηση του ενοικίου εν μέσω περιόδου οικονομικής δυσχέρειας, λαμβανομένης υπόψη και της μη συμμόρφωσης του κτιρίου με τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας, χωρίς προηγουμένως να εξαντληθούν προσπάθειες για εξεύρεση εναλλακτικής και ίσως καταλληλότερης λύσης στέγασης του Τμήματος, δεν δικαιολογείται.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, με επιστολή του ημερ. 17.9.2015 προς τον Αν. Διευθυντή του ΤΑΘΕ, απέσυρε την επιστολή του ημερ. 29.7.2015 προς το Τμήμα και παραχώρησε έγκριση για εξεύρεση νέου κτιρίου με τη διαδικασία ανοικτής προκήρυξης διαγωνισμού. Ακολούθησε τελεσίγραφο του ιδιοκτήτη του κτιρίου με ημερ. 18.9.2015 σύμφωνα με το οποίο καλούσε το ΤΑΘΕ όπως εγκαταλείψει το κτίριο μέχρι τις 21.9.2015, ημερομηνία κατά την οποία απέκλεισε την πρόσβαση στο κτίριο.

Σε επιστολή της προς τον ιδιοκτήτη του κτιρίου, ημερ. 24.9.2015, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ τον πληροφόρησε για την επικείμενη προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού προσφορών, μέχρι το πέρας της οποίας, τόσο το ΤΑΘΕ όσο και το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λευκωσίας/Κερύνειας θα συνέχιζαν να στεγάζονται στο κτίριο με την καταβολή ενοικίου €220.000 ετησίως (€18.333/μήνα), σύμφωνα με την έγκριση του ΚΦΣΚΥ ημερ. 29.7.2015.

Στο μεταξύ ο Γενικός Εισαγγελέας εξασφάλισε, στις 22.9.2015, Διατάγματα, βάσει των οποίων απαγορεύθηκε στον ιδιοκτήτη η οποιαδήποτε παρέμβαση στην κατοχή ή λειτουργία του κτιρίου και η παρεμπόδιση της εισόδου των υπαλλήλων των Τμημάτων του Υπουργείου που στεγάζονται στο κτίριο. Παράλληλα, καταχωρίστηκε αγωγή εναντίον του ιδιοκτήτη.

Ακολούθησε η διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού προσφορών για την εξεύρεση νέου κτιρίου από το Τμήμα, κατά την οποία υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα προσφορές από έξι οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένου και του ιδιοκτήτη του υπό αναφορά κτιρίου. Βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των προσφορών, η προσφορά που υποβλήθηκε για το κτίριο στο οποίο στεγάζονταν τα δύο Τμήματα εξασφάλισε την υψηλότερη βαθμολογία σε σχέση με τα κριτήρια που καθορίστηκαν, ενώ παρουσίαζε και το χαμηλότερο ενοίκιο (€205.200). Τα αποτελέσματα αυτά κοινοποιήθηκαν στις 15.12.2015 στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ, ενώ ο ΚΦΣΚΥ ενημερώθηκε σχετικά στις 30.12.2015 και με επιστολή του ημερ. 11.5.2016 προς το ΤΑΘΕ, παραχώρησε έγκριση για υπογραφή πενταετούς συμβολαίου με τον ιδιοκτήτη του κτιρίου έναντι ετήσιου ενοικίου ύψους €205.200, με δικαίωμα ανανέωσης για άλλες δύο διετίες και πρόνοια αυξομείωσης του ενοικίου μετά από διαπραγμάτευση των δύο μερών μετά την πρώτη τριετία. Όπως προκύπτει, η εισήγησή μας για προκήρυξη διαγωνισμού οδήγησε στην επίτευξη χαμηλότερου ενοικίου με ευνοϊκότερους όρους για το Κράτος.

Η Διευθύντρια ΤΑΘΕ με επιστολή της ημερ. 2.6.2016 προς αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους ζήτησε την επιθεώρηση του κτιρίου για τη στέγαση του Τμήματος, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία υπογραφής του συμβολαίου.

Το τελικό προσχέδιο ενοικιαστηρίου εγγράφου, αφού έτυχε της έγκρισης του ΚΦΣΚΥ στις 29.7.2016, στάληκε από το ΤΑΘΕ στον ιδιοκτήτη του κτιρίου στις 5.9.2016. Στις 9.9.2016, και με υπενθύμιση στις 15.12.2016, το ΤΑΘΕ, με επιστολή του προς τον Γενικό Εισαγγελέα, ζήτησε όπως αποσυρθεί η δικαστική αγωγή που εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη εναντίον του ιδιοκτήτη, και όπως τερματιστούν τα σχετικά Διατάγματα της 22.9.2015. Η ακύρωση των Διαταγμάτων και η απόσυρση της αγωγής, οι οποίες αποτέλεσαν προϋποθέσεις που έθεσε ο ιδιοκτήτης για υπογραφή του συμβολαίου υλοποιήθηκαν στις 17.5.2017.

Το ενοικιαστήριο συμβόλαιο υπογράφηκε στις 30.6.2017 και, ως το Παράρτημα Β της συμφωνίας, ο ιδιοκτήτης ανέλαβε την υλοποίηση εργασιών όπως αυτές υποδείχτηκαν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους στη βάση χρονοδιαγράμματος.

Σε σχέση με τα όσα αναφέρουμε πιο πάνω παρατηρήσαμε ότι:

- (i) Για το εν λόγω υποστατικό δεν έχει ακόμη εξασφαλιστεί πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 10 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου, για την έκδοση του οποίου προϋπόθεση είναι η πλήρης εφαρμογή των εγκριμένων σχεδίων και των όρων των αδειών οικοδομής. Το γεγονός επισημάναμε και σε προηγούμενη επιστολή μας, ενώ σχετική είναι και επιστολή του Δήμου Στροβόλου με ημερ. 19.5.2017 προς τον ιδιοκτήτη της οικοδομής, με κοινοποίηση στο ΤΑΘΕ. Συναφώς αναφέρουμε ότι, στην παράγραφο 3 του ενοικιαστήριου εγγράφου, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης θα πρέπει να εξασφαλιστεί σε ένα χρόνο από την υπογραφή της συμφωνίας. Σε περίπτωση οιασδήποτε κωλύματος από μέρους του ιδιοκτήτη εξασφάλισης του πιστοποιητικού τελικής έγκρισης μέσα στο πιο πάνω χρονικό όριο θα πρέπει να ενημερωθεί έγκαιρα ο ΚΦΣΚΥ για εξέταση του θέματος και λήψη απόφασης», δηλαδή μέχρι 30.6.2018.
- (ii) Από την ημερομηνία ενημέρωσης του ΚΦΣΚΥ στις 30.12.2015 με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού για την εξεύρεση νέου κτιρίου για τη στέγαση του ΤΑΘΕ μέχρι την υπογραφή του ενοικιαστήριου εγγράφου στις 30.6.2017 παρήλθαν αδικαιολόγητα, κατά την άποψη μας, 18 μήνες που εκ πρώτης όψεως φαίνεται να αφορά και σε άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες. Η τεράστια αυτή καθυστέρηση είχε ως αποτέλεσμα την καταβολή επιπλέον ποσού ύψους €22.200 για ενοίκια.

(β) Επαρχιακό Γραφείο Πάφου. Όσον αφορά στο διαμέρισμα στέγασης του Επαρχιακού Γραφείου Πάφου, σε επιστολή του Δήμου Πάφου, ημερ. 2.10.2006, αναφέρεται ότι η πολεοδομική αίτηση του ιδιοκτήτη του υποστατικού για αλλαγή του υπό αναφορά διαμερίσματος σε γραφείο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Πολεοδομίας - Περιβάλλοντος και Τεχνικών Θεμάτων σε συνεδρία της στις 30.9.2006 και ότι αναμένεται να επικυρωθούν τα πρακτικά της συνεδριάσεως από το Δημοτικό Συμβούλιο και εκδοθεί η σχετική άδεια. Στο Τμήμα υποβλήθηκε Πιστοποιητικό Εγγραφής Ακίνητης Ιδιοκτησίας του υπό αναφορά υποστατικού, το οποίο θεωρήθηκε και ως πιστοποιητικό τελικής έγκρισης.

Για τη μεταστέγαση του Επαρχιακού Γραφείου, πραγματοποιήθηκε, κατόπιν έγκρισης του ΚΦΣΚΥ, δυο φορές ανοιχτή πρόσκληση ενδιαφέροντος, ωστόσο ανεπιτυχώς. Στις 28.6.2017, ο ΚΦΣΚΥ, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης που είχε από το ΤΑΘΕ, υπέδειξε όπως το Τμήμα προχωρήσει με νέα δημοσίευση πρόσκλησης δήλωσης ενδιαφέροντος.

Συναφώς αναφέρεται ότι η τελευταία παράταση που δόθηκε από τον ΚΦΣΚΥ για το υφιστάμενο ενοικιαστήριο συμβόλαιο, ήταν μέχρι 31.3.2017.

Σύσταση: Για τα υποστατικά που ενοικιάζονται πρέπει να έχει απαραίτητα εκδοθεί πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, αφού η χρήση κτιρίου χωρίς τέτοιο πιστοποιητικό είναι παράνομη. Επισημάναμε ότι η ευθύνη για εξασφάλιση της εν λόγω έγκρισης βαρύνει τον ιδιοκτήτη του κτιρίου και ως εκ τούτου το Τμήμα θα πρέπει να ενημερώσει σχετικά άμεσα τους ιδιοκτήτες και σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η εξασφάλιση των εν λόγω πιστοποιητικών, να γίνουν προσπάθειες, έγκαιρης εξεύρεσης άλλων νόμιμων υποστατικών, όπου τα εν λόγω Γραφεία θα πρέπει να μεταστεγαστούν μετά τη λήξη των συμβολαίων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι για τα Κεντρικά Γραφεία στη Λευκωσία εφαρμόζονται οι όροι του Συμβολαίου που έχει υπογραφεί στις 30.6.2017, όπου για το θέμα του πιστοποιητικού τελικής έγκρισης αναφέρεται ότι εάν αυτό δεν κατέστη δυνατόν

λόγω κωλύματος να εξασφαλιστεί σε περίοδο ενός έτους από την έναρξη του συμβολαίου, τότε θα πρέπει να ενημερωθεί ο ΚΦΣΚΥ για εξέταση του θέματος και λήψη απόφασης.

(γ) Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού και αποθήκη. Παρατηρήσαμε ότι τα ενοικιαστήρια συμβόλαια που αφορούν στα πιο πάνω υποστατικά δεν φέρουν ημερομηνία υπογραφής.

Σύσταση: Θα πρέπει το Τμήμα να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι συμφωνίες που συνομολογούνται να φέρουν πάντοτε ημερομηνία υπογραφής.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι η σύσταση μας θα εφαρμοστεί.

(δ) Προσκόμιση τιμολογίων. Με εξαίρεση τον αποθηκευτικό χώρο Λεμεσού, κανένας άλλος ιδιοκτήτης δεν προσκομίζει φορολογικό τιμολόγιο.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να απαιτεί την υποβολή φορολογικών τιμολογίων από όλους τους ιδιοκτήτες, αφού η μη έκδοσή τους ενδεχομένως να υποβοηθά τη μη δήλωση του σχετικού εισοδήματος στο Τμήμα Φορολογίας.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση μας θα εφαρμοστεί.

17. Δαπάνες

17.1 Μίσθωμα για ελλιμενισμό σκαφών.

Στον Προϋπολογισμό του ΤΑΘΕ περιλήφθηκε πρόνοια ύψους €170.000 για το άρθρο 04.12.127 «Μίσθωμα για ελλιμενισμό σκαφών». Στη συνέχεια παραχωρήθηκαν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €25.000 που αφορούσε σε οφειλή δύο ετών για τη χρήση θαλάσσιου χώρου στα λιμάνια Κάτω Πάφου και Λατσιού, που προέκυψε βάσει της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 79.082, ημερ. 1.7.2015 (με την οποία ακυρώθηκε προηγούμενη Απόφαση ημερ. 14.2.2013 η οποία αποχαρακτήριζε μέρος των λιμανιών Κάτω Πάφου και Λατσιού από λιμενικούς χώρους) με αποτέλεσμα το σύνολο των διαθέσιμων πιστώσεων να ανέλθουν στις €195.000. Σύμφωνα με το επεξηγηματικό μνημόνιο, οι πιο πάνω προτεινόμενες πιστώσεις προορίζονται να καλύψουν τη συμφωνία παραχώρησης άδειας στο ΤΑΘΕ από την Αρχή Λιμένων Κύπρου, για χρήση θαλάσσιου λιμενικού χώρου και κρηπιδωμάτων στο παλιό Λιμάνι Λεμεσού, στο Λιμάνι Πάφου και στο Λιμανάκι Λατσιού καθώς και την ενοικίαση περιφραγμένου χώρου 300 τ.μ. περίπου, για φύλαξη των σκαφών που ελλιμενίζονται παράνομα στα αλιευτικά καταφύγια της Επαρχίας Λάρνακας και Αμμοχώστου. Η πραγματική δαπάνη για το έτος 2016 ανήλθε στα €185.853 και σχετικά αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Η συμφωνία που είχε συνάψει το ΤΑΘΕ με την Αρχή Λιμένων Κύπρου στις 25.9.2010 αφορούσε στην παραχώρηση άδειας χρήσης λιμενικών θαλάσσιων χώρων στο παλιό λιμάνι Λεμεσού, λιμάνι Πάφου και Λατσιού με ετήσιο κόστος €153.110 πλέον ΦΠΑ. Στη βάση της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 74.734 ημερ. 14.2.2013, το ΤΑΘΕ απέκοπτε από το ετήσιο μίσθωμα ποσό ύψους €47.110, θεωρώντας ότι αυτό αφορούσε στα λιμάνια Πάφου και Λατσιού. Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 22.1.2016 στα Κεντρικά γραφεία της Αρχής με το ΤΑΘΕ, ο Αν. Οικονομικός Διευθυντής της Αρχής διευκρίνισε, μεταξύ άλλων, ότι «σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Αρχής το ετήσιο δικαίωμα άδειας ύψους €153.110 πλέον ΦΠΑ κατανέμεται ως ακολούθως: €130.310 για το παλιό λιμάνι Λεμεσού, €11.000 για το λιμάνι Πάφου και €11.800 για το λιμάνι Λατσιού» με αποτέλεσμα να προκύπτει μια οικονομική διαφορά της τάξης των €103.473 συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, που αφορά στην περίοδο 15.2.2013 μέχρι 30.6.2015. Σύμφωνα με ενδοτηματικό σημείωμα ημερ. 25.1.2017 το ΤΑΘΕ θα αποπληρώσει την οφειλή αυτή προς την Αρχή κατά τα έτη 2017, 2018, 2019 και 2020 με ποσά ύψους €15.000, €30.000, €30.000 και €28.473, αντίστοιχα.

Ενόψει των πιο πάνω αναφέρουμε ότι:

- (i) Εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι η εκτίμηση της οφειλής που αφορούσε στην περίοδο 15.2.2013 μέχρι 30.6.2015 βάσει της οποίας ζητήθηκαν πρόσθετες πιστώσεις, δεν ανταποκρίνεται στους υπολογισμούς στους οποίους κατέληξε η Αρχή και αποδέχτηκε το Τμήμα. Επίσης, δεν διενεργήθηκε καμία πληρωμή κατά το 2016 που αφορούσε στην οφειλή αυτή.
- (ii) Η μετακύληση της τακτοποίησης της πιο πάνω οικονομικής διαφοράς ύψους €103.473, στα επόμενα τέσσερα έτη, με την επιβάρυνση Προϋπολογισμών επόμενων ετών, δεν αποτελεί σύνηθη πρακτική αντιμετώπισης των υποχρεώσεων του Δημοσίου.
- (iii) Εκκρεμούσαν και άλλες οφειλές προς την Αρχή, που αφορούσαν σε αναλογία ασφαλιστρων για το παλιό λιμάνι Λεμεσού για τα έτη 2013 και 2014 ύψους €12.243 που καταβλήθηκαν στις 25.1.2017.

Σύσταση: Θα έπρεπε τα δύο εμπλεκόμενα μέρη να είχαν διευθετήσει τις υπό αναφορά οικονομικές διαφορές, για τις οποίες δεν διαφάνηκε να υπήρξε αντίδραση από μέρος της Αρχής, έγκαιρα, εκ της γενέσεώς τους. Επιπρόσθετα, έπρεπε να τακτοποιηθούν έγκαιρα οι οφειλές του Τμήματος έτσι ώστε να μην συσσωρεύονται οφειλές και να επιβαρύνουν Προϋπολογισμούς επόμενων ετών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ο λόγος που δεν έγινε κάποια πληρωμή κατά το 2016 προς αυτή την οφειλή είναι επειδή δεν υπήρχαν οι απαιτούμενες πιστώσεις και ότι η μετακύληση σε τέσσερα χρόνια έγινε προκειμένου να μην επιβαρυνθεί ο Προϋπολογισμός του Τμήματος με όλο το ποσό εφάπαξ σε ένα χρόνο. Επίσης μας πληροφόρησε ότι λαμβάνοντας υπόψιν τη σύσταση μας το Τμήμα έχει προβεί σε αίτημα προς το Υπουργείο Οικονομικών για πρόσθετες πιστώσεις για εξόφληση όλου του οφειλόμενου ποσού προς την Αρχή, υποδεικνύοντας αντίστοιχες εξοικονομήσεις.

- (iv) Το ΤΑΘΕ κατέβαλε κατά το 2016 προς την Αρχή δικαιώματα παραβολής αλιευτικών σκαφών που ελλιμενίστηκαν στο λιμάνι Λάρνακας κατά την περίοδο 9-12/2015 ύψους €3.653. Επισημαίνεται ότι η Αρχή υποβάλλει τιμολόγια ανά σκάφος, στα οποία αναφέρονται το σύνολο των ημερών ελλιμενισμού, το μήκος τους και η χρέωση ανά ημέρα και η ορθότητα των οποίων γίνεται αποδεκτή από το ΤΑΘΕ, χωρίς ωστόσο να τεκμηριώνεται η ορθότητα των στοιχείων που αναφέρονται στα τιμολόγια.

Συναφώς αναφέρουμε ότι, τιμολόγια που αφορούσαν σε δικαιώματα παραβολής αλιευτικών σκαφών που ελλιμενίστηκαν στο λιμάνι Λάρνακας κατά την περίοδο 1-4/2016, 5-8/2016 και 9-12/2016 που εκδόθηκαν από την Αρχή και φέρουν ημερομηνία 4.5.2016, 1.9.2016 και 4.1.2017 αξίας €2.823, €2.833 και €3.575, αντίστοιχα, (σύνολο €9.231) πληρώθηκαν με καθυστέρηση μέχρι και ενός έτους, στις 10.3.2017.

Σύσταση: Κατά τη σύσταση πληρωμής στο πεδίο της σφραγίδας που αφορά στο Μέρος Α, όπου αναφέρεται ότι «βεβαιώνω την ορθότητα και συστήνω την πληρωμή ..», καθώς και σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην Εγκύκλιο της Γενικής Λογίστριας αρ. 1730 και ημερ. 20.8.2014 θα πρέπει να ικανοποιούνται τα προβλεπόμενα σε όλες τις περιπτώσεις συστάσεων πληρωμών.

17.2 Βελτίωση άλλων οικοδομικών έργων.

Οι πιο κάτω προσφορές αφορούσαν στο άρθρο δαπανών «Βελτίωση άλλων οικοδομικών έργων».

(α) Η προσφορά αρ. 38/2016 για κατασκευή τσιμεντένιων πέλδων για υποστήριξη μεταλλικών υποστυλωμάτων υπόστεγου δεξαμενών στο Ερευνητικό Κέντρο Θαλάσσιας Υδατοκαλλιέργειας Κύπρου στο Μενεού, με εκτίμηση κόστους €12.000 πλέον ΦΠΑ προκηρύχθηκε στις 2.12.2016 και ζητήθηκαν προσφορές από τέσσερεις οικονομικούς φορείς με τελευταία ημερομηνία υποβολής την 9.12.2016. Οι προσφορές ανοίχτηκαν στις 9.12.2016 (δύο οικονομικοί φορείς ανταποκρίθηκαν) και την ίδια μέρα έγινε η αξιολόγησή τους. Στις 9.12.2016 ειδοποιήθηκαν οι οικονομικοί φορείς και ο επιτυχών οικονομικός φορέας αποδέχτηκε την ανάθεση της σύμβασης για ποσό ύψους €12.000 πλέον ΦΠΑ. Η έγκριση της Διευθύντριας ΤΑΘΕ για κατακύρωση της προσφοράς δόθηκε στις 13.12.2016.

(β) Η προσφορά αρ. 39/2016 αφορούσε στη μεταλλική κατασκευής υπόστεγου στον χώρο των εξωτερικών δεξαμενών του Ερευνητικού Κέντρου Θαλάσσιας Υδατοκαλλιέργειας Κύπρου στο Μενεού με ένδειξη κόστους €30.000 - €37.000 πλέον ΦΠΑ (χωρίς την τοποθέτηση και με την τοποθέτηση των τεγίδων). Στις 6.12.2016 ζητήθηκαν προσφορές από τέσσερεις οικονομικούς φορείς, με τελευταία ημερομηνία υποβολής στις 13.12.2016. Οι προσφορές ανοίχτηκαν στις 13.12.2016 (τρεις οικονομικοί φορείς ανταποκρίθηκαν), και την ίδια μέρα έγινε η αξιολόγησή τους. Στις 13.12.2016, λήφθηκε η έγκριση της Διευθύντριας ΤΑΘΕ για κατακύρωση της προσφοράς για ποσό ύψους €36.400 πλέον ΦΠΑ και ειδοποιήθηκαν οι οικονομικοί φορείς. Ο επιτυχών οικονομικός φορέας κλήθηκε όπως προσέλθει στο ΤΑΘΕ για υπογραφή συμφωνίας στις 14.12.2016. Η συμφωνία υπογράφηκε στις 20.12.2016.

Αναφορικά με τους πιο πάνω διαγωνισμούς παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i)** Το αντικείμενο των υπό αναφορά διαγωνισμών δεν δικαιολογεί την ανάγκη προκήρυξης δυο ξεχωριστών διαγωνισμών, αφού δεν φαίνεται να πρόκειται για ιδιαίτερα εξειδικευμένες εργασίες.
- (ii)** Ο λειτουργός, ο οποίος συνέταξε και στις δύο περιπτώσεις τα έγγραφα του διαγωνισμού είχε οριστεί ως υπεύθυνος συντονιστής για σκοπούς παραλαβής του έργου μόνο στον ένα διαγωνισμό (38/2016).
- (iii)** Σε καμία περίπτωση δεν φαίνεται να ετοιμάστηκε έντυπο παραλαβής του έργου. Σύσταση για πληρωμή γίνεται στο τιμολόγιο του οικονομικού φορέα.
- (iv)** Όσον αφορά στο διαγωνισμό 38/2016, η έγκριση της Διευθύντριας ΤΑΘΕ για κατακύρωση της προσφοράς δόθηκε στις 13.12.2016, δηλαδή εκ των υστέρων και μετά την ανάθεση και αποδοχή της σύμβασης στις 9.12.2016.
- (v)** Όσον αφορά στον διαγωνισμό 39/2016, η δήλωση ευσυνείδητης και αμερόληπτης εκτέλεσης καθηκόντων (Κανονισμοί 17 και 38, ΚΔΠ 138/2016) υπογράφηκε στις 14.12.2016 από τον λειτουργό που ήταν και υπεύθυνος συντονιστής για τη διαχείριση της Σύμβασης. (συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης παροχής κατευθύνσεων στον Ανάδοχο και της παραλαβής των παραδοτέων, έγκαιρη παραλαβή παραδοτέων και συμμόρφωση περιεχομένου, όπως προνοείται από τα έγγραφα διαγωνισμού), ενώ οι διαδικασίες ολοκληρώθηκαν στις 13.12.2016.
- (vi)** Τα χαρτόσημα στη συμφωνία ημερ. 20.12.2016 δεν ακυρώθηκαν.

- (vii) Τιμολόγιο φέρει ημερομηνία 30.8.2016, ενώ σύμφωνα με το δελτίο εξουσιοδότησης δαπάνης, αίτημα έγκρισης διενέργειας της δαπάνης υποβλήθηκε την 1.9.2016.

Επίσης παρατηρήσαμε ότι το πιο πάνω κονδύλι χρεώθηκε με διορθωτικό δελτίο που ετοιμάστηκε από το Λογιστήριο του Τμήματος Δημοσίων Έργων για ποσό ύψους €96.044, στη βάση παραγγελίας, και όπως παρατηρήσαμε δεν επισυνάπτονται δικαιολογητικά για την τεκμηρίωση του ύψους της δαπάνης. Σημειώνεται ότι παρά το γεγονός υποβολής παραγγελίας, προς το Τμήμα Δημοσίων Έργων, ελέγχων λειτουργός του κονδυλίου εξακολουθεί να είναι ο Διευθυντής ΤΑΘΕ.

Σύσταση: Συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο των διαγωνισμών και τεκμηρίωση του ύψους των δαπανών σε όλες τις περιπτώσεις.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί.

17.3 Συντήρηση σκαφών.

Οι πιο κάτω προσφορές βάρυναν, μεταξύ άλλων, το υπό αναφορά κονδύλι δαπανών.

(α) Ο διαγωνισμός 2/2016 αφορούσε στην ασφάλιση των περιπολικών σκαφών του ΤΑΘΕ, με εκτίμηση δαπάνης €29.000. Ζητήθηκαν προσφορές από τέσσερεις οικονομικούς φορείς, ανταποκρίθηκε μόνο ένας και ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στην τιμή των €29.973.

(β) Ο διαγωνισμός 14/2016 αφορούσε στα πιστοποιητικά αξιολόγησης μικρών σκαφών του ΤΑΘΕ με εκτίμηση δαπάνης €13.000 πλέον ΦΠΑ. Ζητήθηκαν προσφορές από τέσσερεις οικονομικούς φορείς, ανταποκρίθηκε μόνο ένας και ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στην τιμή των €12.250 πλέον ΦΠΑ.

Αναφορικά με τις δαπάνες για τη συντήρηση σκαφών παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Η επιλογή των οικονομικών φορέων από τους οποίους ζητήθηκαν προσφορές δεν φαίνεται να ήταν στοχευόμενη, αφού και στις δυο περιπτώσεις ανταποκρίθηκε μόνο ένας.
- (ii) Όπως διαφάνηκε από την κατάσταση κίνησης λογαριασμού του πιο πάνω κονδυλίου, όταν ετοιμάζεται δελτίο πληρωμής που αφορά σε πέραν του ενός οικονομικού φορέα, το πεδίο «περιγραφή» συμπληρώνεται με την ονομασία του άρθρου που αφορά η δαπάνη, με αποτέλεσμα να μην παρέχεται πληροφόρηση αναφορικά με τα είδη των αγορών που διενεργήθηκαν καθώς και τον προμηθευτή.
- (iii) Σε δυο περιπτώσεις, τα Δελτία Εξουσιοδότησης για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών έφεραν ημερομηνίες αιτήματος 21.10.2015 και 25.4.2015, ενώ οι σχετικές πληρωμές διενεργήθηκαν στις 14.11.2016 και 11.8.2016, αντίστοιχα. Θεωρούμε ότι η μεσολάβηση τόσο μεγάλης χρονικής περιόδου δεν αιτιολογείται.

Επίσης, στα δελτία εξουσιοδότησης, δεν υπάρχει πεδίο αναφορικά με την ημερομηνία έγκρισης και δεν επισυνάπτονται τα πρωτότυπα σε όλες τις περιπτώσεις.

Σύσταση: Οι συνοπτικές διαδικασίες θα πρέπει να διέπονται από τις αρχές της χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης μεταξύ των οικονομικών φορέων και να υπάρχει συμμόρφωση με τις υπόλοιπες επισημάνσεις, ως καλές πρακτικές εφαρμογής από το Λογιστήριο για σκοπούς διάφανης πληροφόρησης.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς ανέφερε ότι η σύστασή μας θα εφαρμοστεί.

17.4 Αγορά δευτερευόντων μηχανημάτων και εξοπλισμού.

(α) Πρόνοια ύψους €65.800 αφορούσε στο άρθρο 03.14.254 «Αγορά δευτερευόντων μηχανημάτων και εξοπλισμού» της υποδιαίρεσης 12.14 «Έρευνες, πειράματα και επισκοπήσεις» από την οποία ποσό ύψους €2.000 μεταφέρθηκε ως εξοικονόμηση πιστώσεων με το ειδικό ένταλμα πληρωμής 20/2016, στο άρθρο 07.652 «Αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού» για την αγορά φωτοτυπικής μηχανής, με αποτέλεσμα οι συνολικές πιστώσεις να κατέλθουν στις €63.800. Σύμφωνα με το επεξηγηματικό μνημόνιο του προηγούμενου έτους, (στο μνημόνιο του 2016 δεν γίνεται αναφορά στο άρθρο αυτό), οι πιο πάνω προτεινόμενες πιστώσεις προορίζονται για την κάλυψη των δαπανών που σχετίζονται με έρευνες για τη διαχείριση αλιευτικών πόρων, την πρόληψη και καταπολέμηση της ρύπανσης της θάλασσας, για βιολογικές έρευνες και για αγορά εξοπλισμού. Για το έτος 2016 η πραγματική δαπάνη ανήλθε στα €77.405, ήταν δηλαδή αυξημένη κατά €13.605 σε σύγκριση με την πρόνοια του Προϋπολογισμού και καλύφθηκε από εξοικονομήσεις άλλων άρθρων της υποομάδας.

(β) **Διαγωνισμός με αρ. 24/2016 για την «Αγορά πλωτού φράγματος θαλάσσης τύπου κουρίνας, με κυλινδρικό πλωτήρα και σκελοτοκιβώτια, για φύλαξη και μεταφορά ανά 100 μέτρα φράγματος».** Ο διαγωνισμός διενεργήθηκε από διαθέσιμες πιστώσεις του υπό αναφορά άρθρο και για τη σχετική αγορά διενεργήθηκε πληρωμή ύψους €72.450. Αναφορικά με τον εν λόγω διαγωνισμό παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(i) Στο ενδομηματικό έντυπο για τη διαδικασία προκήρυξης του διαγωνισμού αναφέρεται ως εκτιμώμενη δαπάνη ποσό ύψους €50.000 πλέον ΦΠΑ, ενώ στη συνέχεια, κατά την προκήρυξη, αναφέρεται ως εκτιμώμενη δαπάνη ποσό ύψους €75.000 πλέον ΦΠΑ, χωρίς ωστόσο να τεκμηριώνεται, ούτε η πρώτη εκτίμηση, ούτε ο λόγος αύξησης κατά €25.000.

(ii) Η ανάθεση της σύμβασης κατακυρώθηκε στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι καθώς επίσης μεταξύ των τεχνικών προδιαγραφών αναφέρεται ως ελάχιστη ποσότητα αγοράς τα 700 μέτρα. Τρεις προσφοροδότες ικανοποιούσαν πλήρως τους όρους του διαγωνισμού, οι οποίοι προσέφεραν τιμές €4.830, €5.000 και €10.700 ανά 100 μέτρα ύψους, πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα και η κατακύρωση έγινε στον προσφοροδότη με την πιο χαμηλή τιμή. Η Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγήθηκε όπως, σύμφωνα με το εκτιμώμενο κόστος της σύμβασης, η ελάχιστη ζητούμενη ποσότητα των 700 μέτρων αγοράς τροποποιηθεί σε 1.500 μέτρα.

Ωστόσο, όπως παρατηρήσαμε, στο έντυπο «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς» δεν γίνεται καμία αναφορά σε ενδεικτικές ποσότητες αγοράς, συνεπώς και οι ελάχιστες ποσότητες αγοράς δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως βάση εκτίμησης κόστους της σύμβασης. Ως εκ τούτου, η εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης στερείται ουσιαστικής βάσης.

(iii) Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 6.10.2016 μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων με τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών την 21.10.2016. Στις 13.10.2016 το ΤΑΘΕ ζήτησε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, όπως προβεί στη δημοσίευση ανακοίνωσης, που αφορούσε στην προκήρυξη του πιο πάνω διαγωνισμού, στις 17.10.2016 σε δύο εφημερίδες με την ίδια πιο πάνω ημερομηνία υποβολής. Παρατηρήθηκε ότι η δημοσίευση έγινε στις 17.10.2016 (11 ημέρες μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού) γεγονός που την καθιστά άνευ σημασίας.

- (iv) Στα έγγραφα του διαγωνισμού γίνεται αναφορά στους περί της Εκτέλεσης Συμβάσεων (Προμήθειες, Έργα και Υπηρεσίες) Κανονισμούς του 2004 (ΚΔΠ 115/2004), οι οποίοι έχουν αντικατασταθεί στις 28.4.2016 με τους περί της Διαχείρισης και Εκτέλεσης Δημοσίων Συμβάσεων και των Διαδικασιών Αποκλεισμού των Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Κανονισμούς του 2016 (ΚΔΠ 138/2016).

Σύσταση: Οι διαγωνισμοί θα πρέπει να διενεργούνται στο πλαίσιο του οικείου Νόμου και Κανονισμών και των αρχών χρηστής διοίκησης.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μας ανέφερε ότι συμφωνεί με τη σύστασή μας.

17.5 Κονδύλι Αγοράς Υπηρεσιών αρ. 0312200583.

Κατά το 2016 οι δαπάνες που διενήργησε το Τμήμα για αγορά υπηρεσιών ανήλθαν στα €69.791 σε σχέση με €8.480 το 2015. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στο υπό αναφορά κονδύλι για το έτος 2016 παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε σε τέσσερεις πάροχους υπηρεσιών προς το Τμήμα, των οποίων η συνολική αξία των συναλλαγών τους με το Τμήμα ανέρχεται στο 56% του κονδυλίου, διαπιστώσαμε ότι τα τιμολόγια που υποβάλλουν ετοιμάζονται από τους ίδιους σε ηλεκτρονική μορφή και φέρουν αναγνωριστική αρίθμηση που καταγράφουν οι ίδιοι οι χρήστες. Αναφέρουμε επίσης ότι το τιμολόγιο που εκδόθηκε στις 5.12.2016, για το ποσό των €14.500 πλέον ΦΠΑ, από πάροχο υπηρεσιών για το πρόγραμμα προστασίας θαλάσσιων χελώνων δεν φέρει αναγνωριστική αρίθμηση, καθώς και ότι πάροχος υπηρεσιών εθνικού παρατηρητή ελέγχου αλιείας σε αλιευτικά σκάφη της Κύπρου εξέδωσε τιμολόγια με διαφορετική σειρά αναγνωριστικής αρίθμησης για κάθε είδος υπηρεσίας που προσέφερε στο Τμήμα. Επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Εγκυκλίου με αρ. 1699, ημερ. 16.11.2012 του Γενικού Λογιστηρίου, όλα τα νομικά/ φυσικά πρόσωπα οφείλουν όπως εκδίδουν φορολογικά τιμολόγια τα οποία να συνάδουν με τους περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμους και Κανονισμούς, καθώς και ότι μία Κυβερνητική Υπηρεσία πρέπει να αποδέχεται ως αποδεκτό ένα τιμολόγιο που προέρχεται από μηχανογραφικό σύστημα ή από προτυπωμένο μπλοκ αποδείξεων, νοουμένου ότι διαθέτει τα απαιτούμενα στοιχεία σύμφωνα με το εν ισχύ νομοθετικό πλαίσιο, μεταξύ άλλων και αναγνωριστική αρίθμηση.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως το Τμήμα αποδέχεται ως αποδεκτά τιμολόγια τα οποία πληρούν τις διατάξεις της υπό αναφορά Εγκυκλίου.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

(β) Το Τμήμα λανθασμένα καταχωρεί στο υπό αναφορά κονδύλι δαπάνες για αγορά αναλώσιμων, εξαρτημάτων και εξοπλισμού που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των προγραμμάτων του π.χ. εργαστηριακά αναλώσιμα, κάρτες μνήμης, παγωνιέρες, θέρμοι και άλλα δοχεία. Παρατηρήσαμε επίσης ότι στα τιμολόγια αγοράς των υπό αναφορά υλικών δεν καταγράφεται η χρήση τους καθώς και ότι τα υλικά αυτά δεν καταχωρίζονται σε κάποιο μητρώο. Ως αποτέλεσμα, δεν τεκμηριώνεται στις περιπτώσεις αυτές από ποιον παραλήφθηκαν τα υλικά και σε ποια εργασία χρησιμοποιήθηκαν.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς τεκμηρίωσης της ύπαρξης και χρήσης των αναλώσιμων, εξαρτημάτων και εξοπλισμού που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια των προγραμμάτων του Τμήματος, αυτά καταχωρίζονται σε ειδικό μητρώο, στο οποίο να καταγράφεται ο τρόπος χρήσης τους, ο παραλαβών και η ημερομηνία παραλαβής.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι όσον αφορά τις καταχωρίσεις που έγιναν σε λανθασμένο κονδύλι, το Τμήμα προώθησε πρόταση προς τον Υπουργό Οικονομικών για

τροποποίηση του Προϋπολογισμού και μεταφοράς πιστώσεων σε κονδύλι για αναλώσιμα και εξοπλισμό. Επίσης, δημιουργήθηκε κωδικός (T-Code) για κάθε ενότητα, ο οποίος καταγράφεται σε κάθε τιμολόγιο έτσι ώστε να καθίσταται γνωστός ο σκοπός της κάθε δαπάνης. Η Διευθύντρια μάς πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα τηρεί ονομαστικό μητρώο το οποίο ελέγχεται στο τέλος κάθε έτους. Όσον αφορά την καταγραφή των αναλώσιμων χαμηλής αξίας, η Διευθύντρια μάς ανέφερε ότι δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί λόγω της φύσης των εργασιών στις οποίες χρησιμοποιούνται (εργαστήριο και πεδίο) καθώς και ότι πολλές φορές τα αναλώσιμα αυτά καταστρέφονται και δεν καθίσταται δυνατή η επαναχρησιμοποίησή τους (παγωνιέρες, κάρτα μνήμης πεδίου, δοχεία).

17.6 Βελτίωση Καταφυγίων Αλιείας.

Κατά το 2016 οι δαπάνες που διενήργησε το Τμήμα για βελτίωση καταφυγίων αλιείας ανήλθαν στα €91.901 σε σχέση με €98.727 το 2015. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενηργήσαμε στο υπό αναφορά κονδύλι παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Πληρωμές οι οποίες διενεργήθηκαν από το Τμήμα σε διάφορα πρόσωπα για τη διεξαγωγή διαφόρων εργασιών βελτίωσης και καθαριότητας στα αλιευτικά καταφύγια υποστηρίζονται με τιμολόγια που προέρχονται από το ίδιο προτυπωμένο μπλοκ. Συγκεκριμένα, αναφέρουμε ότι τα εντάλματα πληρωμής με αρ. 307835, 313389, 316787, 313395, 320193, 321353, 323782 και 330660 με τα οποία διενεργήθηκαν πληρωμές σε διάφορα πρόσωπα για εργασίες στα αλιευτικά καταφύγια Αγίας Τριάδος, Παραλιμνίου, Ζυγίου, Ακρωτηρίου και Αγίας Νάπας υποστηρίζονται με τιμολόγια με αναγνωριστική σειρά 295092-295100. Επίσης τα εντάλματα πληρωμής με αρ. 329389, 333217, 333635 και 334829 με τα οποία διενεργήθηκαν πληρωμές σε διάφορα πρόσωπα για εργασίες στα αλιευτικά καταφύγια Ζυγίου, Λάρνακας και Παραλιμνίου υποστηρίζονται με τιμολόγια με αναγνωριστική σειρά 199901-199904. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι τα τιμολόγια που παρουσιάζουν προς το Τμήμα διάφορα φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες συντήρησης των αλιευτικών καταφυγίων, προέρχονται από προτυπωμένο μπλοκ που τηρεί για τον σκοπό αυτό το Τμήμα.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως για σκοπούς νομιμότητας αλλά και για να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος κάθε φυσικού και νομικού προσώπου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές, το Τμήμα αποδέχεται ως αποδεκτά μόνο φορολογικά τιμολόγια τα οποία προέρχονται από μηχανογραφημένο σύστημα ή από προτυπωμένα μπλοκ τα οποία ανήκουν στους πάροχους υπηρεσιών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

(β) **Καθαριότητα αλιευτικού καταφυγίου Ζυγίου.** Το Τμήμα ανέθεσε, κατόπιν διενέργειας διαδικασίας προσφορών, την καθαριότητα του αλιευτικού καταφυγίου Ζυγίου για την περίοδο Μαρτίου μέχρι Δεκεμβρίου του 2016, σε πρόσωπο, έναντι του μηνιαίου ποσού των €300. Αναφέρεται ότι το εν λόγω πρόσωπο παρείχε τις υπηρεσίες μόνο για την περίοδο Μαρτίου μέχρι Ιουλίου του 2016, ενώ για την περίοδο Αυγούστου μέχρι Δεκεμβρίου του 2016, καθώς και για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2016, το Τμήμα, ανέθεσε τη διεξαγωγή εργασιών καθαριότητας σε πρόσωπο, χωρίς διαδικασία προσφορών, έναντι των μηνιαίων ποσών των €345 και €600, αντίστοιχα. Όσον αφορά στην ανάθεση της εργασίας κατόπιν διαδικασίας προσφορών, παρατηρήσαμε ότι το Τμήμα διενήργησε μόνο μία φορά έλεγχο συμψηφισμού, στις πληρωμές που διενήργησε προς το φυσικό πρόσωπο για τους μήνες Μάιο και Ιούνιο του 2016, ως αποτέλεσμα του οποίου οι πληρωμές συμψηφίστηκαν έναντι οφειλών του προσώπου προς τον Έφορο Φορολογίας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Επισημαίνουμε επίσης ότι όλες οι πληρωμές προς το Τμήμα υποστηρίζονται με τιμολόγια της ίδιας αναγνωριστικής σειράς, θέμα που θίγουμε στην προηγούμενη παράγραφο της επιστολής μας.

Σύσταση: Για σκοπούς αποφυγής πληρωμής φυσικών και νομικών προσώπων τα οποία παράλληλα τηρούν οικονομικές οφειλές προς το Κράτος, το Τμήμα πρέπει να εφαρμόζει ρητά τις διατάξεις του Εγκύκλιου Σημειώματος αρ. 1, ημερ. 26.6.2014 σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να διενεργεί έλεγχο συμψηφισμού στις επαναλαμβανόμενες πληρωμές ανεξαρτήτου ποσού. Επίσης για σκοπούς χρηστής διοίκησης αλλά και εξασφάλισης των πιο οικονομικά συμφέρουσων τιμών η ανάθεση των διαφόρων υπηρεσιών πρέπει να γίνεται κατόπιν ενδεδειγμένης διαδικασίας προσφορών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

(γ) Συντήρηση του αλιευτικού καταφυγίου Ζυγίου. Διαπιστώσαμε ότι το Τμήμα σύνηψε συμφωνίες με όλες τις κοινοτικές και δημοτικές Αρχές, εκτός του Κοινοτικού Συμβουλίου Ζυγίου, στα όρια των οποίων βρίσκονται αλιευτικά καταφύγια για την από κοινού οικονομική συνεισφορά έναντι του κόστους συντήρησης, λειτουργίας και καθαριότητας των αλιευτικών καταφυγίων. Με τις συμφωνίες αυτές το Τμήμα επιτυγχάνει, μεταξύ άλλων, τη συστηματική παρακολούθηση των καταφυγίων και την άμεση λήψη μέτρων από την κάθε Τοπική Αρχή, όταν καταστεί αναγκαίο. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειές του το Κοινοτικό Συμβούλιο Ζυγίου δεν αποδέχτηκε να αναλάβει την ευθύνη αυτή. Πληροφορηθήκαμε επίσης ότι, λόγω υποστελέχωσης του Τμήματος, το Επαρχιακό Γραφείο του Τμήματος στο Ζύγι στελεχώνεται από έναν επιθεωρητή μόνο για μία ημέρα την εβδομάδα. Ως εκ τούτου, το Τμήμα δεν είναι σε θέση να παρακολουθεί, να εντοπίζει και να επιλύει έγκαιρα τυχόν προβλήματα που αφορούν στη λειτουργία του αλιευτικού καταφυγίου Ζυγίου, το οποίο είναι το μεγαλύτερο και πιο σύγχρονο αλιευτικό καταφύγιο στην Κύπρο.

Σύσταση: Για σκοπούς αντιμετώπισης του πιο πάνω προβλήματος το Τμήμα πρέπει να εξετάσει τρόπους ώστε να καθίσταται δυνατή η συστηματική παρακολούθηση της λειτουργίας του αλιευτικού καταφυγίου Ζυγίου, μέσω, για παράδειγμα, της λειτουργίας του Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος στο Ζύγι για περισσότερες μέρες κατά τη διάρκεια της εβδομάδας.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι δεν υπάρχει, στο παρόν στάδιο, η δυνατότητα λειτουργίας του Επαρχιακού Γραφείου στο Ζύγι για περισσότερες μέρες τη βδομάδα λόγω υποστελέχωσης του Τμήματος.

18. Γενικός Λογαριασμός Καταθέσεων και Λογαριασμοί Προκαταβολών.

Όπως αναφέρουμε και σε προηγούμενες επιστολές μας, στους υπό αναφορά Λογαριασμούς τηρούνται ποσά τα οποία εκκρεμούν για χρονικό διάστημα πέρα των πέντε χρόνων. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, το Τμήμα, καταχωρεί στους Γενικούς Λογαριασμούς Προκαταβολών και Καταθέσεων όλες τις προκαταβολές και καταθέσεις, αντίστοιχα, χωρίς ωστόσο να τηρεί βοηθητικούς αναλυτικούς λογαριασμούς, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η παρακολούθησή τους και η διερεύνηση των ποσών που εκκρεμούν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με τις ΔΛΟ 153 και 156, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων πρέπει να αποστέλλουν στον Γενικό Λογιστή και στον Γενικό Ελεγκτή κατάλογο με τις εκκρεμούσες προκαταβολές και καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους ο οποίος να περιέχει εξηγήσεις και λεπτομέρειες για κάθε προκαταβολή και κατάθεση.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να προωθήσει ενέργειες για ανάκτηση των εκκρεμούσων προκαταβολών και για τακτοποίηση των εκκρεμούσων καταθέσεων σύμφωνα με τις διατάξεις των ΔΛΟ 155 και 157. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως, για να καθίσταται εύκολη η παρακολούθηση των προκαταβολών και καταθέσεων που καταχωρίζονται στους Γενικούς Λογαριασμούς, τηρούνται βοηθητικοί λογαριασμοί και στο τέλος κάθε έτους διενεργείται συμφιλίωση των υπολοίπων των βοηθητικών λογαριασμών με τα υπόλοιπα των Γενικών Λογαριασμών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμοστούν οι συστάσεις μας.

19. Τήρηση μητρώου κινητής περιουσίας.

Σχετικά με το θέμα αυτό, παρατηρήσαμε ότι ο κάθε Τομέας του Τμήματος τηρεί ξεχωριστό μητρώο κινητής περιουσίας και ότι δεν ασκείται οποιοσδήποτε έλεγχος στα μητρώα αυτά. Επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με τις ΔΛΟ 3 και 4, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων έχουν την τελική ευθύνη για όλα τα οικονομικά θέματα που σχετίζονται με τα Τμήματα τους, παρά το γεγονός ότι η ευθύνη αυτή δύναται να ανατεθεί σε οποιοδήποτε άλλο λειτουργό, καθώς και ότι οι Προϊστάμενοι Τμημάτων οφείλουν να βεβαιωθούν ότι υπάρχει αποτελεσματικό σύστημα για την ασφαλή φύλαξη των ενεργητικών στοιχείων. Επίσης οι Κανονισμοί Αποθηκών 108 και 109 αναφέρονται στην τήρηση κεντρικού μητρώου κινητής περιουσίας, το οποίο θα λειτουργεί ως Λογαριασμός Ελέγχου και σε αναλυτικό μητρώο, στο οποίο θα καταχωρίζονται τα στοιχεία που βρίσκονται σε κάθε χώρο ή γραφείο. Ο Προϊστάμενος του Τμήματος θα πρέπει να ορίσει υπεύθυνους Λειτουργούς για την τήρηση του κάθε μητρώου.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να προωθήσει τις δέουσες ενέργειες για την τήρηση του μητρώου κινητής περιουσίας σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών Αποθηκών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα καταβληθεί προσπάθεια για εφαρμογή της σύστασής μας.

20. Μητρώο προσφορών και συμβολαίων.

Στο Λογιστήριο του Τμήματος τηρείται μητρώο προσφορών, στο οποίο καταχωρίζονται ορισμένες πληροφορίες, όπως ο αριθμός της προσφοράς, η περιγραφή του αντικειμένου του διαγωνισμού, ο προμηθευτής στον οποίο έγινε η ανάθεση, το ποσό ανάθεσης, στοιχεία της εγγυητικής επιστολής και στοιχεία για τις πληρωμές στον προμηθευτή. Δεν τηρείται μητρώο συμβολαίων.

Σύσταση: Για καλύτερη παρακολούθηση των διαγωνισμών, εισηγηθήκαμε και πάλι, όπως το μητρώο προσφορών περιλαμβάνει και τη διαδικασία προκήρυξης, την εκτίμηση δαπάνης, την ημερομηνία δημοσίευσης προσφοράς, την τελευταία ημερομηνία υποβολής και ανοίγματος των προσφορών, τις προσφορές που υποβλήθηκαν και την αξιολόγηση προσφορών. Ως καλή πρακτική, το μητρώο προσφορών θα πρέπει να τηρείται από τον Κλάδο Προσφορών και Οικονομικών Διεργασιών του Τμήματος.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα πρέπει να τηρεί μητρώο συμβολαίων, στο οποίο να καταγράφονται ο αριθμός και περιγραφή του συμβολαίου (που δεν είναι απαραίτητα ο ίδιος με τον αριθμό της προσφοράς), ο αριθμός της προσφοράς που οδήγησε σε κατακύρωση της σύμβασης, το όνομα του προσφοροδότη με τον οποίο έγινε η σύμβαση, το ποσό συμβολαίου εξαιρουμένου του ΦΠΑ, η ημερομηνία έναρξης και λήξης του συμβολαίου, το ύψος και ημερομηνία λήξης τραπεζικών εγγυήσεων, το ποσό προκαταβολής και ποσοστό κράτησης, η ημερομηνία και αριθμός δελτίου πληρωμής, το ποσό πληρωμής εξαιρουμένου του ΦΠΑ, το ποσό ΦΠΑ, το ολικό ποσό πληρωμής και οι επεξηγήσεις για τον σκοπό της πληρωμής (π.χ. αριθμός διατακτικού).

Επισημάναμε και πάλι ότι, η εξασφάλιση σχετικής πληροφόρησης από το ηλεκτρονικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων, δεν είναι επαρκής για σκοπούς ελέγχου, καθώς επίσης ότι η τήρηση και των δυο πιο πάνω μητρώων θα διευκολύνει την παρακολούθηση της διαχείρισης του συνόλου των διαγωνισμών που προκηρύσσει και των συμβάσεων που συνάπτει το Τμήμα.

Συναφώς αναφέρουμε ότι κατά το 2016 το ΤΑΘΕ δεν είχε υποβάλει, σύμφωνα με το άρθρο 90(3) του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου του 2016, ανά τρίμηνο, στην Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με κοινοποίηση στην Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, κατάλογο όλων των συμβάσεων που συνήφθησαν, για ποσά πέραν των €2.000, ούτε και έγινε χρήση του εργαλείου που υπάρχει στο ηλεκτρονικό σύστημα σύναψης συμβάσεων, όπως σχετικά αναφέρεται στην εγκύκλιο με αρ. 75 Ε ημερ. 12.5.2016 της Αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι μετά και την πρόσφατη αναβάθμιση του ηλεκτρονικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία θα καταχωριστούν σύντομα στο σύστημα, ενώ από το 2017 διατηρείται ηλεκτρονικό μητρώο προσφορών, με όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν σε κάθε προσφορά.

21. Αρχείο.

Διαπιστώθηκαν αδυναμίες και παραλείψεις όσον αφορά στη λειτουργία του Αρχείου του Τμήματος, όπως (α) αφαίρεση έγγραφων από φάκελο και επαναρχειοθέτηση των εναπομεινάντων εγγράφων, με αποτέλεσμα να μην είναι εμφανές ποια έγγραφα μετακινήθηκαν, ούτε η πληρότητα των εγγράφων, (β) ελλιπών καταχωρισμένο έγγραφο, (γ) ανεπαρκείς χώροι φύλαξης των φακέλων του Αρχείου του Τμήματος, με αποτέλεσμα να μην γίνεται κατάλληλη αρχειοθέτηση των φακέλων και να δυσχεραίνεται η ανεύρεσή τους, (δ) δεν γίνεται σε όλες τις περιπτώσεις, διασταυρούμενη αναφορά, με αποτέλεσμα να μην συνδέονται τα έγγραφα, γεγονός που δυσχεραίνει την παρακολούθησή τους, καθώς επίσης (ε) τα δελτία διακίνησης φακέλων, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν ήταν ενημερωμένα με τις διακινήσεις φακέλων.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη σημασία τήρησης κατάλληλου Αρχείου, θα πρέπει να ληφθούν αμέσως όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με τα προβλεπόμενα στο σχετικό Εγχειρίδιο Οργάνωσης και Λειτουργίας των Αρχείων, του ΤΔΔΠ, ιδιαίτερα σχετικά με την άμεση προώθηση και ταξινόμηση των εγγράφων στους κατάλληλους φακέλους αλληλογραφίας του Τμήματος.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι λόγω φόρτου εργασίας και έλλειψης προσωπικού που παρατηρείται τα προηγούμενα παρατηρούνται οι πιο πάνω αδυναμίες και παραλείψεις.

22. Οι περί Αλιείας Νόμοι και Κανονισμοί.

Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στις επιστολές μας για τα έτη 2014 και 2015, για σκοπούς προσαρμογής και βελτίωσης της διαχείρισης της αλιευτικής χωρητικότητας του Κυπριακού στόλου, τη μείωση της γραφειοκρατίας και την απλοποίηση εφαρμογής του Νόμου, σε θέματα που αφορούν στην αδειοδότηση και στη διαχείριση της αλιευτικής πίεσης, το Υπουργείο ΓΑΑΠ προώθησε, στις 3.2.2014, στη Νομική Υπηρεσία, προσχέδια τροποποίησης των περί Αλιείας Νόμων και Κανονισμών για τη νομοτεχνική επεξεργασία. Παρά το γεγονός ότι η νομοτεχνική επεξεργασία ολοκληρώθηκε στις 11.10.2016, το νομοσχέδιο δεν υποβλήθηκε ακόμα στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση.

Σύσταση: Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των προτεινόμενων τροποποιήσεων για τη διασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων, καθώς και τη μεγάλη χρονική περίοδο η οποία έχει παρέλθει, επαναλαμβάνουμε την εισήγηση όπως το Τμήμα, προωθήσει τις απαραίτητες ενέργειες για ολοκλήρωση της διαδικασίας ψήφισης της νέας νομοθεσίας.

Δ. Ευρήματα που προέκυψαν από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης.

1. Καταστροφή φωλεών χελωνών στην παραλία «Πόλις-Γιαλιά».

Αναφορικά με το περιστατικό που συνέβησε στις 3.9.2017 στην παραλία «Πόλις-Γιαλιά» σύμφωνα με το οποίο εισήλθαν στην υπό αναφορά προστατευόμενη παραλία μηχανοκίνητα οχήματα («γουρούνες»), οι οποίες ισοπέδωσαν 19 (από το σύνολο των περίπου 70) φωλιές χελωνών, ζητήσαμε με επιστολή μας ημερ. 8.9.2017 από τα συναρμόδια Τμήματα (Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Τμήμα Περιβάλλοντος και Τμήμα Δασών) να μας πληροφορήσουν αναφορικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για εντοπισμό των δραστών και προσαγωγή τους στη Δικαιοσύνη, καθώς και για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον. Επισημάναμε ότι ενδεχομένως το πιο πάνω περιστατικό να μην ήταν το μοναδικό, αφού σύμφωνα με φωτογραφικό υλικό του περασμένου Ιουλίου, που μας κοινοποίησε Μη Κυβερνητική Οργάνωση, καταγράφονται ίχνη οχημάτων στην παραλία. Επισημάναμε επίσης ότι ο έλεγχος της πρόσβασης στην εν λόγω προστατευόμενη παραλία κατά την περίοδο φωλεοποίησης και ωοτοκίας των χελωνών ενόψει των προγραμματιζόμενων στην ίδια περιοχή αναπτύξεων (γήπεδα γκολφ, ξενοδοχειακή μονάδα και επαύλεις) αποτελεί μία από τις κύριες ανησυχίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε σχέση με το θέμα, δόθηκαν επανειλημμένα διαβεβαιώσεις προς το Συμβούλιο της Ευρώπης ότι λήφθηκαν μέτρα για την αποτελεσματική προστασία της περιοχής και αναφέρουμε ενδεικτικά την αναφορά που περιλαμβάνεται στην πιο πρόσφατη έκθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας προς το Συμβούλιο της Ευρώπης ημερ. 14.11.2016, που αναφέρει επί λέξει ότι «The nesting habitat in Limni is in good condition and actions are taken by the competent authorities to improve its status, especially in the last two years, via habitat restoration and elimination of threats, such as predation, use of the beach, vehicle use and other illegal activities, with really high success.». Τέλος εκφράσαμε την ανησυχία εάν θα καταστεί δυνατό να αποτραπούν παρόμοια περιστατικά στο μέλλον, σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις μας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όταν οι πιέσεις θα αυξηθούν πάρα πολύ σημαντικά, με την υλοποίηση των υπό αναφορά έργων, από τη στιγμή που δεν κατέστη δυνατό να αποτραπούν τώρα, όπου οι ανθρώπινες πιέσεις είναι περιορισμένες.

Μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της Έκθεσής μας εκκρεμούσε η απάντηση του Τμήματος αναφορικά με το πιο πάνω θέμα.

2. Χωματοουργικές εργασίες και κατασκευή εξέδρας στην παραλία Ασπρόκρεμμου.

Σε περιοχή που βρίσκεται στην υπό αναφορά παραλία, η οποία εμπίπτει εντός τεμαχίου κρατικής δασικής γης (δάσος «Χάλαβρον») του εθνικού δασικού πάρκου του Ακάμα, που είναι ενταγμένο στο Δίκτυο Natura 2000 (ΤΚΣ CY4000010 και ΖΕΠ CY4000023), διενεργήθηκαν, τόσο χωματοουργικές εργασίες (μετακίνηση άμμου/ισοπέδωση παραλίας) όσο και κατασκευαστικές (ανέγερση εξέδρας), στο πλαίσιο προετοιμασίας για γαμήλια δεξίωση στο παρακείμενο ξενοδοχείο. Η επέμβαση έγινε σε προτεινόμενη, από το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής «Natura 2000», Ζώνη Υψηλής Προστασίας της Φύσης, η οποία προτείνεται ως τέτοια λόγω των τριών ειδών προτεραιότητας που αναπαράγονται εκεί. Για το θέμα είχε δοθεί σχετική άδεια από την Έπαρχο Πάφου, με τους όρους, μεταξύ άλλων, να μη γίνει οποιαδήποτε αλλοίωση στην παραλία και να μη γίνει οποιαδήποτε μόνιμη κατασκευή επί της παραλίας. Η Έπαρχος ανακάλεσε την άδεια από τη στιγμή που διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιήθηκε στην υπό αναφορά παραλία μηχανήμα για διαμόρφωση της άμμου. Σύμφωνα με φωτογραφικό υλικό που μας προσκομίστηκε από Μη Κυβερνητική Οργάνωση, φαίνεται ότι, παρά τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν μέσω των ΜΜΕ ότι τα έργα σταμάτησαν, η εξέδρα όχι μόνο εξακολουθούσε να παραμένει για μέρες στην παραλία αλλά, τη νύχτα φωτιζόταν με προβολέα. Παρέλκει

να υπομνήσουμε τη σημασία της ενέργειας αυτής, η οποία έγινε ανεκτή, ως προς την προστασία και διατήρηση των ειδών προτεραιότητας της περιοχής.

Με επιστολή μας ημερ. 8.9.2017 ζητήσαμε από τα συναρμόδια Τμήματα (Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Τμήμα Περιβάλλοντος και Τμήμα Δασών) να μας πληροφορήσουν εάν η Έπαρχος Πάφου είχε διαβουλευτεί με τα Τμήματά τους πριν τη χορήγηση της υπό αναφορά άδειας ή εάν ενέργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας, για τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν κατά των παρανομούντων, εάν έχουν προβεί σε αξιολόγηση της τυχόν περιβαλλοντικής καταστροφής που συντελέστηκε και τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν για αποκατάσταση της περιοχής, για τα μέτρα που έλαβαν ή θα λάβουν για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον και κατά πόσο οι υπηρεσίες που παρέχονται στην παραλία από το ξενοδοχείο (κρεβατάκια θαλάσσης και ομπρέλες) είναι σύννομες και εάν επηρεάζουν, καθ' οιονδήποτε τρόπο τα είδη προτεραιότητας της περιοχής.

Μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της Έκθεσής μας εκκρεμούσε η απάντηση του Τμήματος αναφορικά με το πιο πάνω θέμα.